

Redacția și administrația
 Brașov, piața mare nr. 22
 Buletinul de administrație
 Brașov, piața mare nr. 22
 Inserate în prima ediție în Viena
 la adresa: Neue Annoncen-Expedition
 (1010 Wien), sau: Schalk, Alois
 Herold, M. D. K. A. Oppel, J. Kom-
 mersing in Wien, sau: A. V. Goll-
 berg in Wien, sau: K. Schmidt, Bernat;
 in Frankfurt: G. L. Deubler; in Ham-
 burg: A. Steiner.
 Prețurile inserțiilor: o serie
 continuă pe o săptămână 8 ex.
 și 10 ex. Imbra pentru o pu-
 blicație. Pentru mai multe
 după tarife și învoială.
 Seclime pe pagina III-a o
 socră 10 ex. v. a. sau 80 ani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMĂR DE DUMINECĂ)

„Gazeta” este în fă-care și
 abonată pentru ANUL-1890:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 franci, pe trei luni
 10 franci.
 Se primumă la toate oficiile
 postale din țară și din afară
 și la dd. colectorii.
 Abonamentul pentru Brașov:
 la administrație, piața mare
 Nr. 22, etajul I.: pe un an
 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
 luni 2 fl. 50 cr. Cu dușul la
 casă: Pe un an 12 fl., pe
 șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 Un exemplar 5 cr. v. a. sau
 16 bani.
 Atât abonamentele cât și
 inserțiile sunt a se plăti
 înainte.

Nr. 275.—Anul III

Brașov, Duminecă 9 (21) Decembrie

1890.

Brașov, 8 Decembrie v. 1890.

Cu ziua de 1 Ianuarie st. n. a anului viitor se va începe recensământul populației și numărarea de popor în Ardeal și Ungaria și se va încheia la 10 Ianuarie. Se vor împărți de către organele administrative pentru scopul acesta blanchete cu anumite rubrici. În aceste rubrici fiă-care va avea să însemneze datele, ce i-se cer, prin care să se constate atât numărul indivizilor, cât și de față pe un anumit teritoriu în 31 Decembrie 1890 la meșul nopții, cât și naționalitatea, ocupația lor și ș. a. ș. a.

Aceste date sunt de lipsă pentru statistica populației, care în timpul de azi este de cea mai mare însemnătate politică, științifică și culturală. Pe temeiul datelor astfel câștigate se va pute face bilanțul despre progresul și regresul populației în cei de zece ani din urmă, de când s'a făcut cea din urmă numărare de popor.

E de însemnat, că la recensământul de acum de zece ani între toate statisticele internaționale statistica Ungariei a fost una dintre cele mai rele și pline de greseli. Causa este de o parte, că poporul nu a fost luminat cum se cade asupra scopului recensământului și locuitorii, temându-se ca nu cumva să li-se sporască dările, au răspuns cu intenție greșită ori n'au răspuns de loc la întrebările puse, ca de pildă câtă dare plătesc și ș. a. De altă parte însă scimă prea bine, cum statisticii maghiari se silesc din toate puterile să falsifice datele privitoare la limba și naționalitatea locuitorilor în favoarea națiunii lor, pe care cu totadinsul vo-

iesc să o înmulțescă, numărându între Maghiari pe toți aceia, cari știu vorbi ceva ungurese.

De bună seamă, că de asemenea greseli făcute cu voia și fără de voia nu va fi scutită nici numărarea de popor, ce se va săvârși în cele dintâi zile ale anului 1891.

De-o însemnătate cu totul deosebită este pentru noi rubrica limbii materne și toate datele din care se poate constata naționalitatea locuitorilor. Românii noștri trebuie să fiă cumare luare aminte, ca nu cumva comisarii însărcinați cu lucrarea recensământului să-i numere între Maghiari. Acum de zece ani s'au întemplat asemenea casuri, că Românii sătenii, cari au spus, că știu vorbi ungurese, au fost numărati între Maghiari.

Așa s'a întemplat în comunele române Niru-Adon, Niru-Aciad și Sân-Georgiu-Abran din comitatul Sabolciu cu ocazia numărării poporului din 1880. Comisarii însărcinați cu această numărare i au întrebat pe omeni: „Sciiți ungurese?” „Vorbiți limba ungurească?” Țeranii răspunseră: „Scimă Domnule”, căci Românii în acele comune vorbesc amândouă limbile. Si sciiți ce s'a întemplat? Comisarii au înscris pe țeranii români nu în rubrica, că știu limba maghiară, ci în rubrica, că limba lor maternă este cea maghiară.

Ne este încă în viață și dureroasă amintire urmarea tristă ce a avut-o pentru amintitele comune acea procedură neiertată a comisariilor unguiri. Pe temeiul datelor numărării poporului din 1880, guvernul susținând, că întreaga populație din Niru-Adon, Niru Aciad și S.-G.-Abran ar fi maghiară, a cerut în anul acesta ca în școlile populare confesionale din acele comune să se in-

troducă limba maghiară ca limbă de propunere.

Cu atât mai mult trebuie să ne temem, că se vor întempla abuzuri de aceste acuma, când se bucină, că unul dintre scopurile de căpetenie ale noii statistice este de a se constata, veți Dómne, cât de mult a înaintat maghiarisarea în acești de zece ani din urmă.

Resultatele, la cari vor ajunge Kulturgyletiștii, vor fi la părere cele mai încurajătoare pentru ei. Afară de Jidovi, Armeni, Țigani, etc. vor fi numerați între Maghiari mulțime de locuitori pe cuvântul, că vorbesc ungurese. Și acesta din urmă se va întempla mai ales între țeranii nesciuitori de carte și acolo unde conducătorii lor, preoții și învățătorii, vor rămâne nepăsători față cu lucrarea organelor însărcinate cu recensământul și nu vor controla pașii lor.

Intru cât va sta în puterea noastră, să ne facem d'atoria ca Românii la viitoare numărare a populației, să luminăm poporul asupra însemnătății acestei numărări și să nu lăsăm ca prin apucătură neiertată țeranii noștri să fiă trecuți între cei cu limba maternă maghiară.

Urmările rele ale nepăsării noastre în această privință le poate prevedea și judeca de pe acuma ori și care, având înaintea ochilor ceea ce au pățit amintitele comune române din Sabolciu cu școlile lor.

De aceea să fim cu mare băgare de seamă, să cerem introducerea exactă a tuturor datelor din partea comisariilor trimiși pe la sate și să avem de grijă ca față cu poporul nostru să nu se facă la scrierea listelor nici cu voia, nici fără voia greseli, cari pot fi păgubitoare pentru noi.

Guvernul român față cu cestiunea ardelenă.

Sub acest titlu publică diarul berlinesu „Neue Preussische Zeitung” (Kreuzzeitung) dela 17 Decembrie 1890 nr. 589 o importantă convorbire, ce a avut-o raportorul acestui diar în Bucuresci cu actualul ministru de culte și instrucțiune publică d-lu Titu Maiorescu. Eată ce scrie foia germană:

„Din Bucuresci ni-se comunică următoarele: Din incidentul adunării de studenți, ce s'au ținut în săptămâna trecută la cele două universități române în Bucuresci și Iași în favoarea Românilor din Ungaria și Transilvania, raportorul D-vostre i-s'a oferit ocaziunea de a întreba pe actualul ministru de culte român Titu Maiorescu despre aceea, că ore ce pozițiune are de gând a lua guvernul român față cu această mișcare irredentistă, ce este pe cale a se desvolta.

Opiniunea d-lui Maiorescu în această cestiune e de aceea foarte remarcabilă, pentru că d'nsul este de-o parte conducătorul junimistilor, cari sunt reprezentați azi în cabinet, ér de altă parte, fiind însuși fiul unui Român ardelen, are multe relațiuni cu Românii de dincolo și cunoșce fără indoelă exactă dispozițiunile ce domnesc acolo. Mai departe d-lu Maiorescu, dela 1881 încôce, și-a documentat pe față, la cele mai diferite ocazii, s'ntimintele sale de amiciție către Austria și Germania și antipatia sa față cu Rusia, așa că declarațiile sale nu pot fi nicidecum influențate prin vre o preocupare în contra alianței triple.

Domnul Maiorescu a declarat că foarte serioasă, cestiunea ardelenă prin a căreia viitoare desfășurare s'ar pute altera (jigni) nu numai pozițiunea României față cu imperiul vecin habsburgic, ci întreaga politică europeană! România, care în 1877 a purtat un războiu norocos, a suferit mari pierderi cu toate victoriile

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Colinde.

Cule-e de Iuliu Moldovan

I.

Bucură-te tu omă bună
 (Florile d'albe)
 C'ai ajunsă Sântul Crăciun
 Nascerea celui omă bună;
 O ce nascere frumoasă!
 Din maica Precist'a noastră
 S'a născut un fiu frumos,
 Numele-i este Christos,
 Și la ceruri s'a nălțat
 De archangel lădat,
 De archangel Mihail,
 De minunatul Gavril.
 Iadul de plânse răsună
 De gândesc, că din cer tună,
 Și dracii 'să cu mare frică
 Ne putendă grăi nimică.
 Și dracii 'să cu frică mare
 C'a veni acelu omă tare.

*

Să fiți gazd e sănătoșe.
 II.
 O pricină minunată
 Din început, din lumea totă,

Din început, din veie
 Pe cum la carte se scrie,
 Că e lumea 'nșelătoare
 Și foarte amăgitoare,
 Că înșelă și amăgesce,
 Pe toți îi nefericesce.
 Alesu pe cei bogăți foarte
 De nu mai gândesc la mörte,
 Că vorbesc din avuția
 Și se țin în sumeția
 Ca când totu o să trăiescă
 Și lumea să stăpănescă,
 Și când în cea de pe urmă
 Trailu decă li-se curmă,
 Möră chiar așa ca totu omul
 Și bogatul ca și robul,
 Că mörtea nu vré să scie
 De averi, de bogăție.

*

O 'nchinăm spre sănătate.
 III.
 Adamu decă a greșit
 (Florile d'albe)

Domnul din raiu l'a gonit,
 Din raiu, Dómne, din edem
 Osindit cu rēu blăstem,
 Ér Adamu decă vędut,
 Că 'n greșelă a cădut

Și din raiu afară i dat,
 Isgonit și lăpădat,
 A ședut jos într'un loc,
 Plângendă cu lacrimi de foc,
 Cu jale la raiu privind
 Și cătră d'nsul grăind:
 O, raiule, lăcaș sânt,
 Mă veți în ce jale sunt,
 Că isă cumplită urgisit
 Și dela tine gonit.
 O, vai, cum mă bucuram
 În slava ta când eram,
 Ér acuma cu atât
 Sunt mai jelic și-amărit,
 Că eu nu voi mai gusta
 Din sântă dulceta ta.
 Amară Evă, ce făcuși,
 Pe tine te ascultau
 Din pomul oprită măncau.

Că tu Evă m'ai silit
 Și de bine m'ai lipsit.
 O, ticălosul de eu,
 Cum scărbi pe Dumneșu,
 Vai și-amară Evă de noi,
 Că vom fi totu în nevoi,
 Dér, Dómne, cu mila ta
 Cată spre zidirea ta
 Și nu ne lăsa scărbiți
 Să fim până în sfârșit.

IV.

La cea prece minunată
 (Leliară și a nostu Domnă)
 Șede maica supărată.
 Vinu trei angeri și-o 'ntrebă:
 Ce ești maică supărată?
 — Cum în lume eu n'oiu fi,
 Că venind Christos în lume
 Mai mândru punendă-i nume,
 Trei cocoși negri cântară
 Iuda 'n sus se ridicară
 Și la jidovi alergară
 Și astfel le cuventară:
 „Trei-deci d'arginți de mi-ți da
 Pe elu voue vi-loiu da,
 Pe celu ce-a stricat legea
 Și a spurcat Sămbăta”.
 Er poporul turburat
 Nicl pe gânduri nu a stat,
 Ci trei-deci d'arginți i-a dat.
 Cum l'au prins l'au și legat
 Și mi l'au dus la Pilat,
 Mereu, mereu a strigat:
 Răstignesc ni-lă, Pilat,
 Că de nu 'lă vei răstigni
 Noue 'mpărat nu ni-i fi.
 Pilat rēu s'a supărat
 Pe mănuri că s'a spălat
 Pe Christos l'a apucat

sale, așa că nu dorește nicidecum să fie trasă din nou în încercături războinice. De aceea înclinarea României spre puterile centrale de pace este totuși așa de firească, ca și sinceră, și este aprobată de fiș-care Român patriotic.

Partida junimistă, de care se ține și d-sa — dicese mai departe d. Maiorescu — se poate lăuda cu deosebire, că a contribuit a se face această schimbare în politica externă a României, deorece visita ce a făcut-o prințul Bismack fostului ministru-președinte liberal Brătianu în anul 1883, a fost cu puțință numai după ce, prin conducătorii junimistilor și prin dibăcia diplomatică a d-lui Carpă, se făcuseră lucrările pregătitoare pentru o înțelegere între România și tripla alianță. Astăzi guvernul poate fi mândru, că România în marea falangă de pace, ce se întinde dela litoralul Scandinaviei de-alungul fruntarilor germane și austriace până jos la Bosfor, a devenit un membru respectat, și nici un moment nu ar întârzi guvernul actual de a-și împlini îndatoririle sale internaționale față cu statele vecine. Dér cu toate acestea România este un stat constituțional și nu este eschisă posibilitatea, ca printr'o mișcare naționalistă dorită de întregul popor, să fie silit un guvern, ce s'ar forma din alte persoane, a face o altă politică externă.

D-lui Maiorescu adause că a câștigat, durere, părerea că purtarea cea mai nouă a Maghiarilor față cu Românii ardeleni a creat o stare de lucruri, ce nu se poate susține și Rusia ar trebui să se lapede de totă politica ei de până acuma, decât nu ar trage în cercul combinațiilor sale politice, respective strategice, această stare de lucruri în Transilvania. Cum se pot merge însă atunci regatul României alături cu puterile centrale aliatae, decât Românii din Ardeal și Ungaria ar înclina spre cealaltă direcțiune? — Printr'o asemenea desbinare a României nu ar fi adus ore guvernul într'o înfricoșată situațiune forțată, care ar periclita existența întregii națiuni?

Până acuma guvernul în Bucuresci s'a nisuit necurmat de a lăsa pe Românii din Ungaria; elu mereu s'a rugat ca să fie cu răbdare, căci în cele din urmă șovinismul maghiar trebuie să aibă un sfârșit, seu că coróna austriacă va interveni pentru acești supuși, cari au probat așa de adese-ori credința lor. Guvernul a dat îndată funcțiuni învățătorilor, teologilor, iuriștilor, medicilor, inginerilor și altora, cari au venit din Ardeal în România, numai spre a le lua prin această puțință, de a înființa ca malconțenți (nemulțămii) și agitatori o Irredentă română. Lucru dureros însă, situațiunea în Transilvania a devenit

din anul în anul mai rea, și guvernul din regat abia va mai fi în stare de a păstra rezerva sa absolută de până acuma.

Cu toate acestea — adause d-lui Maiorescu — d-sa este de firma convingere, că lucrurile nu vor ajunge la extremitate; d-sa atribuie cercurilor conducătoare ale triplei alianțe atâta pătrundere, ca să cunoscă mult mai bine importanța liniei Carpaților pentru cultura romană-germană față cu paucismul dușman cultural, decât ca să-o potă da pe mâna șovinistilor maghiari bolnăvicioși. Românii ardeleni au apărut această fortăreață firească de șapte-spre-zece vécuri în potriva tuturor invasiunilor răsăritene și ei sunt în drept d-ora a pretinde dela Europa de astăzi, ca să li-se lase și de aci încolo ca proprietate această patrie a lor și această problemă de cultură a lor pentru Europa. De aceea este în interesul fiș-cărui amic al păcii și alii culturi, de a sfătui pe Maghiari să se modereze pentru ca nu cum va să facă printr'o politică greșită o spărtură în întărirea de pace europeană și încă toamă acolo, unde ea ar pute să fie mai tare.

La întrebarea, că ce va face acum guvernul român față cu acțiunea de ajutorare pentru Ardeal, ce-o plănuesc studenții, răspuse d-nul Maiorescu, că guvernul actual nu poate îngădui să se facă o propagandă politică prin răspândirea de foi volante anti-maghiare, prin înființarea de reuniuni politice și prin trimiteră de agitatori în Ardeal și nici că va îngădui această. Decă însă mișcarea pornită de către studenții și de către profesorii universitari urmărește numai scopul, de a aduna bani, spre a susține școlile române în Ungaria și spre a înființa acolo totodată grădini (asiluri) de copii române, atunci această mișcare după părerea personală a ministrului va fi primită de întreaga națiune cu cel mai mare aplaus; și decă și guvernul nu va da absolutu-nici un sprijin acestei cauze, elu totuși abia ar fi în stare să i-se opună cu scopu de a o împiedeca.

În fine d-lui Maiorescu, că o astfel de acțiune de ajutorare curată culturală în favoarea Românilor din Ardeal, nu va pute fi primită de tot în diferentă nici în Germania, deorece precum se știe, Germanii, cari trăiesc în Ardeal, au lipsă aproape de același scut, pe care Românii îl potă aștepta cu dreptu cuvântu.

Revista politică.

Dinăuntru. „Kulturgylet“-ul din Clușiu a cerut dela dieta ungurească un împrumut de stat prin emisiune de

losuri, de care simte trebuință pentru a pute lucra mai cu multă înlesnire la maghiarisarea poporului nemaghiare din Ardeal. Cererea această s'a desbătut în ședința dela 15 Decembrie a dietei unguresci. Cu ocașiunea această s'a dovedit din nou, cât de mult se închină ministrii și deputații unguri ideii de maghiarisare, așa că în sinul acestor vitezgi „părinți ai patriei“ cu ocașiunea acestor desbateri nu s'a găsitu nici măcar unu, care să-și ridice glasul în numele dreptății și să pună stavilă minciunelor și învinovărilor nedrepte, ce le-au ridicat cu această ocașiune unii deputați unguri mai alesu în contra Românilor.

Astfelu deputatul Horvath nu se rușină a minți în fața dietei întregi, că guvernul ungurescu a înființat pe seama Românilor grănițeri dela Năsăud o „fundațiune națională“ pentru cultura poporului român, și pe basa acestei minciuni strigătoare la ceru, își exprimă dorința ca guvernul să facă și pentru „Kulturgylet“ asemenea „jertfe“. Noi șcim cu toții, că guvernul ungurescu nu numai nu a datu nici un creștar pentru scopuri culturale romănesci, ci bieților grănițeri români li-a luat din mână chiar și fondurile câștigate prin vitejia și sângele versat pentru țera și tron. Astfelu d-ora deputatul Horvath a spus în dietă o minciună cât se poate mai obraznică și mai încornurată, d-ora această n'a împedecat pe cei din dietă alu asculta cu drag și a bate din palmi. „Kulturgylet“-ulu, d-ise Horvath, este cu totul nevinovat; elu n'are nimic cu poporele nemaghiare, ci voesc numai ca pe Maghiarii din Ardeal să-i cultive și să-i mântuască de primejdia de a se face Români. Incepă apoi șovinistul Horvath să-și verse veninul dela inimă asupra gazetelor naționale romănesci, d-icându, că acestea aștă dușmăni în potriva Ungurilor, în potriva statului și a constituției. Pentru ca să se potă apăra în potriva Românilor, veți D-ora d-ise deputatul Horvath, că trebuie să sară în ajutorul Kulturgyletului toți, adecă și guvernul cu diregătoriile țerei. Ca și Horvath au vorbitu toți deputații, că și-au ridicat cuvântul cu ocașiunea acestei desbateri. Mai cu s-ema s'a distinsu deputatul Bartha Miklos, care începă cu totă furia să învinovătescă gazetele romănesci, pentru-că acestea nu îndemnă pe poporul român să-și plece capul și să se supună dorințelor Kulturgyletistilor. — În urmă s'a ridicat ministrul de finanțe Weckerle, care d-ise, că vede și recunoșce, că Kulturgyletulu nu are numai scopuri culturale, ci și naționale unguresci și de aceea Kulturgyletulu este în drept de a aștepta ajutoru nu numai dela societate,

ci și dela stat. Ministrul a promis, că se va interesa de șortea Kulturgyletului și până la finea anului 1891 elu va arăta dietei cum stă treba cu ajutorarea Kulturgyletului. De-oamdată cererea de a se da acestei societăți de maghiarisare un împrumut de stat, a fost primită de întregă dieta.

Afacerea matriculelor îi dă mult de lucru guvernului ungurescu. Bine că în dietă prietini lui Csaky au mijlocit să se recunoască ca bună și dreptă ordinațiunea dela 26 Februarie a. c. a ministrului Csaky, dată în cauza matriculelor și a botezării copiilor din căsătorii mestecate, d-er clerulu catolicu nu vré să știe nimic de o asemenea hotărere a dietei, deore-ce elu ține strinsu la aceea, că nici dieta, nici guvernul n'are a se amesteca în trebile bisericesci. Cu episcopii catolici au datu mâna și magnații mireni, cari toți împreună voiau să dea năvală asupra ministrului Csaky în camera magnaților. Ceea ce i-a împedecat însă a fostu dorința exprimată de însuși monarhulu nostru față cu Primatele dela Strigon, ca să nu mai aducă înaintea în camera magnaților afacerea matriculelor. După cum se arată însă semnele, cu greu va isbuti Maiestatea Sa de a împăca clerulu catolicu cu guvernul, pentru-că Papa dela Roma nu vré nici de cum să știe de ordinațiunea dela 26 Februarie a ministrului Csaky. În cauza această Papa prin cardinalulu Rampolla a adresat primatului două scrisori seu breve, în cari spune curat și limpede, că ordinațiunea lui Csaky e în contra canoanelor bisericesci și de aceea curtea papală sfătuiesc clerulu catolicu ca să nu se supună acelei ordinațiuni. Primatele n'a voit să publice aceste scrisori ale Papei, d-er cine știe pe ce cale, diarul clericalu „Magyar Allam“ a pus mâna pe ele și le-a publicat. Din cauza această Primatele cardinalu Simor s'a supărat focu pe „Magyar Allam“ și se lapedă de această foia, d-icându, că nu e vrednică de încrederea catolicilor. Etă comunicatulu, ce l'a adresat Primatele către toate foile din Pesta: „Diarul clericalu „Magyar Allam“ publică în ultimulu seu număr acele două breve, pe cari le-a adresat cardinalulu Rampolla către cardinalulu Simor în cestiunea matriculelor. Primatele află cu cea mai mare îngrijire despre publicarea ambelor breve, în a căror posesiune a putut ajunge diarul „Magyar Allam“ numai prin cea mai mare indiscrețiune, seu pe o cale necinstită. Primatele privesc aceste breve ca nepublicate, căci păstrarea secretului lor și pe viitoru a fostu decisă unanimu, în urma unui ordinu mai înaltu, de către

Și poporului l'a datu.
Luna se înciuse'n sânge
Stelele au prinsu a plânge,
Munții a se clătina,
Stâncile a se crepa,
Grăpele-a-se descuia.
Sorele c'a scăpătată,
Iuda s'a cutremurată,
Mers'a de s'a spânzurată.
Plânge sore și tu lună
Cu stelele dimpreună,
Plângeți stele mititele
Pentru patimele mele.

V.

Stéua susă răsare
(. . . . .)
Ca o taină mare,
Stéua luminéză
Și adevereză,
Stéua strălucisce
Și lumii vestesce,
Că astăzi curata,
Prea nevinovata
Fecióra Maria
Născu pe Mesia
În țera vestită
Viflaimu numită.
Magii cum zăriră
Stéua, și porniră

Mergându dup'o rață
Pe Christosă se vață.
Și decă sosiră
Îndată lă găsiră,
La densusu intrară
Și i se'nchinară
Cu daruri gătite
Lui Christosă numite,
Luându fiș-care
Bucuri mare,
Care bucurie
Și aici se fie
Dela tinerețe
Pân'la bătrânețe.

VI.

Celū domnuțu îi bunū
(Hoi corinde-mi)
Bunū gândū a gânditū
De prândū a gătitū,
Doisprec a chiamatū
Căți au ca chiamatū,
Toți au ca venitū,
Numai n'a venitū
Sfântulū Săn-Nicóră,
Toți îl așteptară.
Di de-a treia di
Numai ce lă văjură
Vinea n ce putendū

Pe căluțu-i albū,
Albū e de spumatū,
Negru de-asudatū.
O mamă bătrână
Îi eși nainte
C'unū colacū de grâu,
Cu furcuța n brū,
Cu-o cupă de vinū;
Cu cupa nchina
Cu gura ntreba:
Unde-ai zăbovitū
Sântu Sântu Nicóră?
— Da am întelnitū
Nouă mari corăbii
De suflete pline:
Cele mai drepte
Eu le-am petrecutū
Pe sub mâna dréptă,
Pe pórta de raiu,
Raiu luminosū
Bunū locū de folosū.
Cele mai greșite
Eu le-am petrecutū
Pe sub mâna stângă
Pe pórta de iadū,
Iadu n'tunecosū
Rău locū de folosū.
*
Să fiți sănătoși.

VII.

Susū la vârful muntelui
(Florile d'albe.)
Josū la póla codrului
Cură apă limpejóră,
Limpejorū și tărișorū,
Și se face-unū feredeu
Să se scalde Dumneđeu,
Dumneđeu cu soțulu seu.
Totū se scaldă si se n'trebă:
Ce-i mai bunū pe-acestū pământū?
— „Nu-i mai bunū ca bou bunū
Că rēstornă brasdă negră
Și rēvarsă grâu de tómnă“.
Totū se scaldă și se n'trebă:
Ce-i mai bunū pe-acestū pământū?
— „Nu-i mai bunū ca calu bunū,
Că te duce și te-aduce
Și'n tređie și'n beție
Și'n dușmana de mánie“.
Totū se scaldă si se n'trebă:
Ce-i mai bunū pe-acestū pământū?
— „Nu-i mai bunū ca óia bună
Cóle véra te ndulcesce
Cóle iérna te n'călđesce:
La Crăciunū cu sumanū bunū,
La Ispasū unū bulzū de cașū,
La Rosale unū mielū mare“.

conferința episcopilor. Diarul „Magyar Allam“, prin procederea sa nequalificabilă, nu numai că nu a adus nici un serviciu cauzei catolice, ci mai mult *i-a stricat*, și cardinalul este convins, că cercurile catolice dirigente, vor face că foia numită se o sēmță acesta, cu atât mai mult, cu cât „Magyar Allam“ s'a arătat nevrednică de încrederea acestor cercuri.“

Cehii tineri din Boemia luptă cu multă bărbăție pentru limba și drepturile lor naționale. Ei nu vrău să lase nimic din pretențiunile lor și cer să fie întru toate egali cu conlocuitorii lor Nemți. Inzadară dăsesse mai astăvără Maiestatea Sa împăratul, că Cehii trebuie negreșit să se împace cu Nemții, căci de atunci până azi partida Cehilor bătrâni, cari erau pentru pace, nu numai, că n'a crescut, ci încă s'a înpuținat. Acum de curând Maiestatea Sa dăse erăși cătră noul primar al orașului Praga, că Cehii tineri sunt foarte ușuratici și că ar trebui să tragă pe sēmă, căci purtarea lor pōte să aibă urmări rele pentru popor. Nu scimă, dēu, cum își vor trage pe sēmă, căci după cum se vede din purtarea lor de până acum, Cehii tineri stau pe lângă drepturile pretinse de ei și de popor și ori-cât ar voi să facă pe voia monarhului, nu vor pute slăbi din aceste postulate fără a-și pierde totă veda înaintea poporului. Poporele nu se pot împăca cu sila, cum ar vră bună-ōră să se împace cu pe noi Ungurii, ci se împacă numai când taturor li-se măsură cu aceeași măsură a dreptății și egalității.

SCURILE PILEI.

Luptă pentru limbă. Cu ocaziunea numărării populațiunei în Boemia, după cum comunică „Narodni Listy“ din Praga, oficerii cehi n'au voit nici de cum să recunoscă, că limba de comunicare (conversare, Umgangsprache) în armata comună este limba germană. Pe cōlele de înscriere, la întrebarea: „care e limba de comunicare“, ei au însemnat toți: „limba cehă“. Cōlele însemnate astfel au fost însă respinse din partea autorităților, cu observarea, că limba de comunicare în armată este limba germană și prin urmare, că acesta trebuie s'o însemne în rubrica de mai sus. Oficerii vędându acesta, sterseră întrebarea: „care e limba de comunicare“, și în locul ei scriseră: „care e limba maternă“, în rubrica acesta erăși însemnată apoi limba cehă. Nici așa n'au fost primite cōlele și oficerii fură muștrați pentru această rezistență și provocați pentru a treia ōră, ca să însemne în cōlele de înscriere limba germană ca limba de comunicare. Oficerii însă nici acum nu

s'au supus, ci ca limbi de comunicare însemnată limba cehă și germană. Primăriile sterseră cuvântul „cehă“ și astfel aplanară afacerea, trimițându listele la autoritățile superioare.

Distincțiune. „Budapesti Közlöny“ dela 11 Decemvre a. c. publică următoarele:

„Maiestatea Sa împăratăscă și regescă apostolică cu preinalta sa decisiune dela 26 Noemvre a. c. s'a îndurat prea grațios a conferi fără tacsă episcopului greco-catolic al Oradiei-mari Mihailu Pavelu demnitaea de *consilier intim*.“

Demonstrația inscenată de tinerimea română în Clușiu în contra reprezentării „Nunteei din Valeni“ a avut ca urmare, că 14 inși au fost pedepsiți cu câte cinci florini amendă de cătră poliția. Aflăm că toți 14 au înaintat recursu la prefectură în contra sentinței poliției.

Și-a vëndut numele pentru 5 pițule. Locuitorul Buculei Pantilimon din Șomcuta mică s'a botezat din nou, și încă după tipicul și orēnduiala lui Belzebut, primind numele de „Vărăty“. Japănulu Vărădy a simțit în inima lui, că nu e vrednic să pōrte frumosul nume românesc, și de aceea s'a lăpădat de el, precum oile riiōse își lăpădă lana cea frumoasă. Bine a și făcut, pentru-că ōmenii slabi e păcat să pōrte nume românesc.

Fundațiune. Cetim în „Fōia bis. și școl.“ din Blașiu: *Ioanu Danielu alias Dănuțu*, mare proprietar în Pojon și secretar de un lungu șir de ani al conților Zichy, a lăsat la mōrtea sa o fundațiune de 30,000 fl. v. a. pentru studenții romani gr. cat. Acest bărbat și când era în viață, trimitea acum de mai mulți ani în fi-care an câte 100 fl. ca să se împărțescă în patru părți egale la câte un student din cele 4 clase ale gimnasiului superior. Repausatul a fost român gr. cat. din părțile Șomeutei mari.

Sfirșitul unei vieți frumoșe. Din Câmpia ni-se scrie, că în comuna *Cicudiu* a răposat de curând venerabilul preot român Nicolau Moldovanu împreună cu soția sa Eugenia; cel dintău a răposat în 8 Decemvre, cea din urmă în 11 Decemvre n. c.; cel dintăi în *etate de 87 de ani*, cea din urmă în *etate de 81 de ani*; cel dintăi a murit de apoplexiă ce a din urmă de aprindere de plămâni; cel dintăi a fost înmormentat în 10, cea din urmă în 13 Decemvre n. c. Răposatul a servit în via Domnului 62 de ani; amēndoi au trăit la oaltă 63 de

ani, amēndoi au răposat după o bōlă scurtă și amēndoi au fost înmormentați lângă biserica cea vechiă din sat. Ei, deși în împrejurări grele, au dus o viață veselă și îndestulată. Pe răposatii îi deplângu fiu Ioan și Anica, ginerii Iosifu Vlassa și Necolau Deacu, preot în Tăuren, cum și alți vre-o 40 de nepoți și strănepoți.

Fecunditate. Ni-se serie, că în comuna Kreszta-Menes, comitatul Aradului, soția plugarului Todoru Bolovanu, cu numele Sumedriana, în 15 Decemvre dimineața la 2 ōre născu trei copii deodată, doi băieți și o fată. Atât copiii, cât și mama lor se află bine.

Tenorul Gabrielescu. Distinsul artist Grigore Gabrielescu, după cum cetim în zărele din Lisabona, cântă acum cu multă succes pe scena teatrului liric S. Carlos de acolo. Diarul „O Globo“ și revista „A arte musical“ din Lisabona, precum și alte zăre aduc toate cele mai călduroșe elogii, exprimându-se foarte măgulitor despre meritul și valoarea artistică a tenorului Gabrielescu. „O Globo“ încheie observându, că publicul a avut ocaziune de a aplauda în teatrul S. Carlos un tenor, ca și care de mulți ani nu a mai avut fericea a auzi.

Invitare. Primim următoarea invitație: Reuniunea catolică de binefacere din locu în arangia Mercuri în 24 Decemvre n. c. după amēzi la 4 ōre, în sala otelului central Nr. 1, un pom de Crăciun pentru copii orfan și săraci, la care membrii reuniunei, precum și toți aceia, cari se interesă de acest act umanitar, sunt cu totă stima invitați. Spre împiedecarea celor necliațați, s'a statorit ca preț de intrare 10 cr.

Intrunirea studenților universitari din București.

Studenții universitari din București precum am amintit, au fost convocați pe ziua de 26 Noemvre, pentru a discuta statutele și Memorandul întocmit de un comitet, în cestiunea ardelenescă.

La intrunirea, care s'a ținut în sala mare a palatului universității au luat parte toți studenții și un public numeros: deputați, profesori, comercianți, industriași, proprietari și dame.

Ședința a fost deschisă de cătră presidentul comitetului dl. *Mehedințu*, arătându scopul intrunirii, adecă discutarea Memorandului. Dl. *D. Negulescu*, membru în comitet, a arătat cum comitetul a cules date privitoare la Ro-

mâni ardeleni și a făcut o dare de sēmă despre înțrega activitate a comitetului. Mai departe a arătat cum a fost privită mișcarea de zăre străine, și a cetit o seriă de pasage din zăre unguresci.

Aplause sgomotōse întimpină darea de sēmă a comitetului și apoi se încep cetirea Memorandului, care fu ascultat cu cea mai mare atențiune.

Partea întâi a Memorandului e o ochire scurtă istorică a Românilor din Dacia Traiană și până astăzi, o icōnă luminosă a rolului Românilor din timpurile cele mai vechi și până astăzi. Dovedesce totodată, că poporul Român este un element de ordine al Orientului, el este menit să conducă civilizația în Orient.

A fost mult aplaudată și cu un interes viu ascultată această parte a Memorandului.

Abia au încetat aplausele și etă că un factor telegrafist aduce o telegramă. În mijlocul unei tăceri adncă presidentul o citește:

„*Bărbătesca luptă ce ați început pentru limba și cultura poporului românesc din Ardeal și Ungaria ne însuflă nădejde de izbândă. Tinerimea română din Budapesta.*“

Tunete de aplause, strigări de bravo și urale unanime, întimpină cetirea acestei telegrame. Entuziasmul se făcuse stăpân peste toți și se ceru a se mai ceti odată telegrama. Urmă o tăcere adncă. Telegrama se mai citește odată, dēr cuvintele din urmă sunt înăbușite de un potop nou de aplause. . . .

După acestea s'a cetit partea a doua a Memorandului, în care se cuprinde starea tristă a Românilor din Ardeal și Ungaria în organizarea electorală, administrativă, judiciară școlară-culturală etc.

Memorandul se termină printr'un călduros apel adresat tinerimei universitare din Europa și foilor, rugându-i ca în acest secol de înfrățire a poporilor să-și îndrepte privirea spre România din Ardeal, opriti în mersul lor cultural de un popor, care ori că nu înțelege, că azi nu se mai pōte desnaționaliza un popor, ori că înțelege și totuși voese să o facă, două lucruri d'opotrivă condamnabile.

Sfērșindu-se și partea a doua între aplause sgomotōse, au mai luat cuvântul profesori, deputați și comercianți cari toți aduceau, elogii comitetului pentru elaborarea seriōsă și demnă de cauză a Memorandului, asigurându-i de spriginul lor și de izbândă culturală care o urmăresc.

Memorandul peste o săptămână va fi tipărit gata în limba română și va

Tot se scaldă și se ntrăbă:
Ce-i mai bun pe-acest pământ?
— „Nu-i mai bun ca omu bun,
Face și casă lângă drum,
Vin drumar și săluesc
Diminēta i mulțumesc.“

Să fiți gazde sănătose

VIII.

Noi umblăm a corinda
(Florile d'albe)
Pe la curți de mari boeri,
Dēr boerii nu'-sū acasă,
Că-sū în codri a vana,
După ei cine-om māna?
C'om māna fiica gazdei
Sē-i aducă susū, mai susū,
Susū mai susū pe lângă lună,
C'o mānă țiindū de lună,
C'o mānă mpletindū cunună.
Dēr cununa cui 'omū da?
Că om da fiicei gazdei
Sē fie de cununie
Māne sa de veselie,
Și c'unū fir de busiocū,
Sē fi fată cu norocū.

VIII.

Veste bună gazdă n casă

(Diminēta lui Crăciunū)

Treceți voi jun și ședeți.

— Noi n'am venit să ședemū,
Ci-am venit să v' ntrăbămū,
Că noi aș'am auzitū,
Că s'a născut Fiul Sântū
Ōre-unde pe pământū?
Unde Fiul Sântū născă
Lumine'n clociumpi ardea,
Luminele'n grădinele.
Precista din graiu grăia:
Pomeniți născerea mea,
Cine o va pomeni
Cu bun dar l'oiu dărui:
Cu lumina raiului
Impărăția cerului.

O nchinămū spre sănătate.

„Lasă“ de dincolo.

„Lasă!“ așa își dice Românul în minea lui, de câte-ori șirul gândurilor sale îl pun în fața unei hotăriri la un fel, de câte-ori nevoile vieții îl aduc la strimțore. E o înțregă filosofie în această vorbă, o înțregă înțelegciune de viață zace într'ensele. Caracterul

Românului se cuprinde în vorba acesta; istoria și starea lui de astăzi sunt rezultatul filosofiei cuprinsă în acest „lasă“. Multe rele i-a adus Românului, și erăși de multe l'a ferit „lasă“ al lui.

Plcă Românul la plug și uită oticul acasă; își aduce aminte în pōrtă, dēr își dice „lasă“. Merge înainte, căci nu e bine să se întōrcă omul din dramū, și răscesc plugul totă diulica cu coderiștea biculului. Câte oticuri nu uită Românul în felurile împrejurări ale vieții și de câte-ori pentru „lasă“ al lui nu face din mână otic? Din pățenii de acest fel a eșit vorba românescă „leneșul mai mult alergă“.

Vede Românul, că o spiță dela rōtă se clatină. Dēr „lasă“, își dice în sine, rōta o mai duce și așa. Și când rōta îi lasă carul în drum, pune o prăjină sub osiă, tēră carul căne-cănesce până acasă și'și face rōtă din nou. „Scumpul mult pierde“, se gândesce Românul atunci, — o rōtă pentru o spiță, de, unde e marfă e și pagubă.

Din „lasă“ s'a ales Românul cu două vorbe bune și tūminte, cu „Leneșul mult alergă“, și „Scumpul mai

mult pagubesce“. O înțregă economie politică ar fi acesta, dēc n'ar mai avē Românul și dičala, că dela vorbă până la faptă mai va. Cu rēnduiala acesta la casa Românului, în acareturile lui, în gospodăria lui, totu înțelesci încă urmele domnului „lasă“, dēr erăși mă întōrc și dic: tōte voru veni ele cu vremea, dičele nu întră în sacū, omul cât trăscesc totu învță.

I-a dat Dumneșeu Românului un vecin buclucaș, un ala cu mațe peștrițe. Il hărăie astăzi, il hărăie māne, dā cu vorba în copii, dā în nevasta lui, îi chilăvesce un porcū, îi înțapă un calū, îi face în sfirșit dičle fripte. Il umflă la inimă trēba acesta, dēr își dice „lasă“, la ce sēm prindū mintea cu nebunul, sē mă dau pe māna golanilor? Tace astăzi, tace māne, până se face vecinul prea de totū, până se urcă sorōfa în copacū, vorba ceea; atunci pune māna pe ciomagū, ori il implantă în vena gātului, il dā cățeaua, îi mai inmōia ale ōse, îi dā ceva și pe deasupra de cheltuială și pacea se face odată și bine, fără vorbă multă și fără galcēvā. — E om al dracului, diče atunci gura

fi împărțit gratis în mii de exemplare. Peste două săptămâni elă va fi trimisă apoi și în nemșese, franțuzesce și italiennesce în totă Europa: la bărbați politici, de sciință, la studenții universitari și la alte societăți culturale.

Statutele viitoare societăți culturale ce se va înființa cu centrul în Bucuresci, în curându voru fi gata, ér societatea se va numi, precum se dice: „Liga culturală a Românilor“.

Correspondența „Gaz. Trans.“

Din Câmpia, Decemvre 1890.

Onorabilă Redacțiune! Vorbirile, ce s'au auditu în dieta unгурescă cu ocasiunea desbaterei asupra învățământului poporalu, mai cu sémă însé declarațiunile hotărîte ale ministrului de scóle Albin Csaky, trebuie să pună pe gânduri pe oricare Român binesimțitor; mai cu sémă însé noué, preoților români, trebuie să ne insuflé cele mai seriose îngrijiri viitorul posomoritu, ce se croesce scólelor nóstre confesionale și învățământului poporalu românesc, deorece sciutu este, că până avem scólele nóstre sub stăpânirea căpeteniilor bisericesci, avem și biserica națională, avem popor. Indată ce însé voru isbuti cei dela putere să se amestece pe o cale séu alta în trebile nóstre scolare și astfel încetulu cu încetulu ne vom pomeni, că am perditu scólele din mâna și de sub stăpânirea noastră, îndată ce tinerimea noastră va începe să capete o creștere și o învățatură streină de limba și obiceiurile nóstre strămoșesci, ea se va călbeji de călbeza maghiarisării și călbejindu-se tinerimea, se voru călbeji oile turmei; vai va fi apoi de păstori, cari voru avé a pasce turme bolnăvite de călbeza maghiarisării.

Nu numai eu, dér nici un Român consciu de sine nu se va bucura de gândulu, ce-lu are stăpânirea unгурescă, de-a spori plata învățătorilor la celú mai puțin 300 fl. pe an. Pentru ce vré stăpânirea unгурescă ca să sporéscă plata învățătorilor? Nu de dragulu nostru o vré ea acésta, ci pentru-că scie, că poporul nostru, storsu de greutatea dărilor, abia, orí póte nici-decum nu va fi în stare a suporta și acésta nouă sporire a sarcinei sale și astfel crede ministrulu de scóle, că ne vom lăsa să ne scótă ochii cu câte-unú micú ajutoru dela statú și în schimb

pentru acestú ajutoru, după cum a și spus-o deja, își va lua dreptulu de a numi elú pe învățătorii noștri așa, după cum i place lui și celor ce vréu să ne maghiarizeze, ér nu după cum ne place noué, celor ce susținem și amú întemeiatu aceste scóle.

Poporul român, care din fire e iubitoru de învățatură, în lipsa de bani, pe cari li înghitu dările cele mari, dá bucate, díle de lucru, cu unú cuventu, dá totu ce are în plata învățătorulu séu; acum însé ocârmuirea unгурescă cu puterea legilor vré să instreineze pe popor delá acésta mariniă, cerendu să plătescă în bani gata pe învățătorulu séu, numai și numai pentru ca cu atátu mai sigurú să fiá silitu poporul nostru să priméscă ajutoru dela statú; oh! acestú darú da-naidicú, acestú bani ai lui Iuda odatá primiți, ce va fi óre de noi? Urmárilé voru fi îngrozitóre, mé înfióră!

Ei, dér tânguirile n'ajută nimicú. Décă vomú sta cu mânilé în sinú, astáđi vomú rămáne fără scólă, mâne fără biserică: mórtea națională ne este aprópe sigură. Trebuie să ne punem pe lucru, să ne gândimú asupra mijlócelor prin cari s'ar puté încunjura primejdia și nici o dí se nu mai stámú în nelucrare. Lucrá dușmanii, să lucrámú și noi.

Cátu pentru mine, credú, că nu facú réu, décă voiú aráta aci mo-lesta mea părere asupra modulu, cum amú puté noi ridica plata învățătorilor la celú puțin 300 fl. la an, după cum pretinde legea, fără a mai încărca însé noué sarcine în spinarea bieților noștri credincioși români.

Mai întéiu de tóte însé se ne dámu sémă noi preoții, păstori turmelorú, cari ne hrănescú pe noi, óre stat'amú fiá-care la postulu nostru așa, după cum ne îndatoréză sântulu nostru oficiu de păstori? Óre noi, și după noi fruntașii, orí mai bine dísu bogátanii — căci deaceștia în măsură și numărú mai micú orí mai mare, în fiá-care parochiá se aflá — silitu-ne-amú a suporta spesele pentru plata învățătorulu și alte trebunțe ale scólei în acea măsură, precum ni-se cuvenia, după cultura și starea nóstră materială? — Cutezú a afirma — onóre excepțiunilorú, — că ne-amú interesatú și ne interesámú încá și astáđi numai întrú atáta de do-

tațiunea învățătorilor noștri, întrú câtú facemú repartiția, pe care apoi o trimitemú protopopulu ca s'o vidimeze, ba une-orí, póte ca să ne întépinámú greutăți, o vidimámú și cu autoritatea administrativă, pentru ca mai fără genare să se póta esecua de pe poporú, și cu acésta ne punemú la odihnă, liniștiți, că ne-amú făcutú datoría.

Așa nu mai merge. Să ne punemú, frați preoți și învățători, pe lucru, și încá cu totá serio-sitatea și abnegațiunea, să deșteptámú și luminámú poporul în biserică, în scólă, în câmpu la lucru, în călătorii, acasă în familiá, cu unú cuventu în totú locul; să-i descoperimú cu sinceritate pericululu, ce ne amenință, să-i premergemú în tóte cu esemplu, și atuncí învingerea e pe partea nóstră, numai bărbăția și statornicia ne conducá întrú tóte.

Din multele mijlóce, de a ne ajuta inși-ne, voiú aráta numai unulu, dér nu voiú numi persóne, pentru ca să ne vatámú modestia niméni; cumcă însé grăescú ade-vérulu, mé vorú sci apreția frații preoți din Câmpia, deși nu toți, dér cei mai mulți. Mi-s'a datú adecă ocasiunea de a cunoșce o parochiá în Câmpia, pe care preotulu de acum înainte de acésta cu vre-o 15 ani ocupându-o, — pe lângă tóte venitele, ce le-a avutú și le are și astáđi acea parochiá, — a aflatú în cassa bisericei numai șépte fl. Pe lângă o consciențiosă administrare a averei și a venitei lorú bisericesci, noulú preotú înființă o asociare de brațe; máintái elú dete din sesiunea séu porțiunea canonică pentru de-ce ani trei jugére de locú arátorú, ca să le lucre cu puteri unite toti poporanii; lá acésta se îndemná și unú altú credinciosú, carele încá dăruiesce 6 jugére totú pe atáția ani. Recolta acestorú jugére lucrate de poporú — micú cu mare, avutú și séracú — astáđi, după 12 ani trecuți, a produsú unú venitú anualú, care capitalisatú a crescutú la considerabilá sumá de de-ce mii fl. v. a. Acéstu capitalú e destinatú pentru edificarea unei biserice. Dedatú odatá însé poporul cu urmárilé binecuvântate ale asocierei, elú primi bucurosú noua propunere a vredniculu séu păstorú sufletescú, de a lucra și mai departe pentru a-și forma unú capitalú, din a căruia dobândá cu timpulú să se plătescă

leafa învățătorulu. Astfeliu astáđi după doi ani, de când lucrá pentru scólă, și-a adunatú unú capitalú de 358 fl. v. a. și alte peste 300 merțe de cucuruđú cu grăunțulu, alú cărui prețú în curendu se va capitalisa. Peste vre-o 5 ani acéstu bravú poporú, cu păstorú consciu de chiámarea sa, va avé unú capitalú de peste 1000 fl. v. a.; încá odatá atáția ani de muncá prin asociare, și aci nu mai póte fi témă de amesteculu statulu în afacerile scólei prin ajutorarea salarisării învățătorulu.

Se va dice, póte, din vre-o parte séu alta, că nu tóte parochiele suntú de o potrivă impopulate, și nu toți preoții potú să se sa-crifice câte 3 jugére din porțiunea canonică, care și așa e de totú mică. Adevératú, că nu, însé bunăvoința și zelulu neobositú câte greutăți nu este în stare să le învingá!

Bine să ne luámú sémă, timpurile suntú de totú critice, să folosimú totú momentulú bine venitú spre ușurarea sarcinelorú, spre mántuirea scólelorú și prin ele a bisericelorú, căci de mai stámú în cumpene, ca mâne mé-témă, că va fi prea târđiu, și întârđiindú noi astáđi, în viitorulu celú mai de aprópe, când noi nu vomú mai fi, urmașii noștri, în locú de binecuvântare, vorú rosti blástémú asupra memoriei nóstre.

Unú preotú dela sate.

Din dieta unгурescă.

Afacerea voluntarulu Ioanovics.

La sférșitulú ședinței dela 17 Decemvre n. a. dietei, urmáră răspunsurile la interpelațiunile adresate ministrulu honveđilorú și ministrulu-președinte, în afacerea voluntarulu Ioanovics.

Ministrulu Fejerváry espuse decursulu acestei afaceri în modulú următorú:

Din incidentul aniversării nascerei Majestății Sale, arangiará oficerii dimpreună cu voluntarii unú prânđu festivú în lagárlu dela Piliș—Csaba.

După-ce unú oficerú își goli paharulú în sănătatea Maj. Sale, se ridicá la vr'o 1/2 de orá în urmá voluntarulu Ioanovics toastându în sănătatea lui Ludovicú Kossuth, (aplause sgomotóse în stânga; „Eljen Kossuth“) și îndemná în același timpú pe camerađii săi a urma esemplulu séu. (Desider Gulacsy ilú intrerupse: erau oficeri de față?). Da! celú puținú așa am fostú informatú. De altmíntrelea chiar acésta împrejurare nu schimbá de locú starea lucrulu. În urma

satulu, tace și face, apă lină și adencă, unde pune mâna, ia Dumneđu mila. — „Lasá“ astáđi, „lasá“ mâne, din mulți „lasá“ se face cu vremea „acum e acum“. — Mulți „lasá“, d'ald'astia gásimú în istoria nóstră, și tocmái fiindcă suntú mulți de totú, d'ala n'au lipsitu nici câte unú „acum e acum“ așa pe la soróce. De, cine strică? Unde adunú, se umple, de unde nu mai scoți, dá afará. Unii ómení suntú ca muierile, pășescú, dér nu învață.

La drumú, orí în térgu, se întâl-nescé Românulu fruntașu cu unú Ungurú orí cu unú Sasú. Românulu le dice „jupáne“, ér ei îi dice „mái bade“. — Nu-i place omulu dintre ómení o vorbă ca acésta; pare că-lu scormonesce la inimá să dícă și elú o vorbă mai de-a dreptulu, mai așa pe sub căciulá, dér își dice și atuncí „lasá“. De géba, își gândesce elú, nu e Ungurulu, nu e Sasulu ca omulu, să scie da lumei cinstea cu-venită, nu e ca creștinulu, să scie ce se cade și ce nu se cade. De unde nu-i, nici Dumneđu nu ia. Ér când mai rarú, fórte rarú, dá de unú Ungurú orí Sasú mai ómenețú, atuncí își dice în sine:

„uite ce omú românețú, de trebă ca unú Românú“. — Ce privesce cinstea cu-venită și eticheta, Românulu e fórte aspru față de sine, își face capitalú din o vorbă scápatá așa pe nerumegate. E fórte aspru și față de altú Românú, dér îngáduitorú, peste măsură îngáduitorú față de străinú. Ér omulu, care are ochi și nu vede, care are urechi și n'aude, ia acésta îngáduință dreptú umilire, dreptú támpire și urméză a necinsti pe celú ce ilú cinstesce, fără să înțelegá adenculu disprețú, adunatú din moși-strámoși în dicala românescă: „de trebă ca unú Românú“.

Când Sasulu orí Ungurulu din satulu vecinú vine la casa Românulu, ne-vasta pune pe masá brânzá, slániná, rachiú orí vinú, în sférșitu ce dá Dumneđu. „Poftimú jupáne, să cinstimú unú páharú de vinú, cá vii de departe și la drumú omulu însátoșéza“. Ilú onórezá Românulu, ca să póta díce drumarilorú întorcendu cátrá casá: „am fostú la casa cutáruia din cutare satú“. — Ér când daraverile ilú silescú pe Românú să dea pe la casa Sasulu orí a Ungurulu, aceștia îi dau binețe și-lú întréba

de sănătate, dér de mâncatú mánancá Românulu pe prispa casei din traistá, stándú cu jupánulu de vorbá, și de beutú, bea la cárciumá. Nici așa nu e cu cale, nici acésta nu vine bine, își dice Românulu, și ca altú privilegiu îi vine să-i închidá jupánulu úșa dinaintea nasulu; dér „lasá“ își gândesce elú, că cine cinstesce pe altulu, pe sine se cinstesce, și cine necinstesce pe celú ce i vine la casá, pe sine se necinstesce. Totú „lasá“ își dice și acum și face cum s'a pomenitú din párinți. — E cinstelnicú Românulu, cu cale fără cale cinstelnicú și în chipulu acesta s'a deprinsú lumea să-i totú cérá, fără să-i mai dea ceva în schimbú. Dér când i-se face Românulu lehamite la inima lui, mai trage căciula și pe-o sprincéná și díce așa: „Decátú totá díua hi și ha, mai bine odatá ba“.

Merge Românulu la judecatá, la notarulu din satú, la solgábírú orí la tístia (tribunalú), nu merge nici acolo cu mâna golá; nu cá dórá ar umbla cu strămbátate, dér așa s'a pomenitú elú, să nu cérá nimicú în cinste. Când domnii arú fi Români, altá trebă, dér ei suntú

stráiní, cari nu înțelegú cu una cu două. Lasá Românulu căciula în bățu la úșá, își netezesce pérulu pe frunte, șterge sudórea drumulu cu máneca cămeșei și intrá aședatú. Unú ála tinerú cu con-deiulu după ureche ilú întréba de nume, de spița némulu și în limba lui pásérescă se aspresce și îi poruncesce, să și spuná pričina iute și degrabá, cá vremea-i pe bani. „Așa a fostú de trebá, mária ta“, începe Românulu hotáritú să nu uite nimicú; și spune și spune omulu dela rárunchi pásulu și nécazulú, ce l'a adusú. Domnulu ála mare din fundú, unú ála cu barba retezatá, cu luléua în gurá și cu mustața îngálbenită de fumú, rádicá ochii de pe scrisóre, se uitá cruntú peste ochelarí la densusulu și réstitú îi poruncesce, să nu întindá vorba. Românulu se tulburá puținú, apoi urméză zápăcitu și cu fruntea asudată; se mai urcă, se mai descurcă, mai spune și mai uitá, în sférșitu ca omulu când nu e la largulu lui.

Unú ciorsoiu de domnú, slabú scripéa, bétránú și jerpelitú, cu mustața bățú, ilú potesce, să puná degetulu pe cruce, domnii mai se încrunță, mai ridú între

acésta Ioanovics a fostu trasu în cercetare de tribunalul militar, ér pertractarea s'a ținulu la 26 Septemvre a. c.

Sentița primei instanțe a fostu așternută înainte de publicare tribunalului superioru militar. Acesta prin sentița adusă în 10 Octomvre a. c. a condamnatu pe voluntarul Ioanovics, conformu § 562 alu codului penalu militar, afară de arestul preventiv de o lună, încă la alte 3 luni arest, înăspritu la începutul și sfârșitul fiă-cărei luni. Acésta sentița s'a publicat în ziua de 18 Octomvre, după caru Ioanovics a făcutu recursu la tribunalul militar de a treia instanță. Acésta instanță judecătorească în sentița pronunțată la 14 Noemvre a aflatu condamnarea motivată și a întărit sentița instanței a doua. Amintescu cu acésta ocaziune că individul nimitu, în urma acestei sentițe nu își perde drepturile sale ca voluntar. (O voce din stânga extremă: oficeru de sigură nu va ajunge). Acésta nu mă privește. A doua întrebare ce mi-a fostu adresată, este aceea, decă ministrul ar fi dispusu, a mijloci oprirea procederei judecătorești în contra voluntarului Ioanovics. Deorece nu pôte fi nici o îndoială, că anul de voluntariatu este un serviciu activu, urmază decă, că voluntarul este supus legilor militare și sunt de părere, că precum ministrul de justițiă nu are dreptul a opri o pertractare judecătorească deja pornită (o voce din stânga extremă: aici este vorba de o afacere politică!) totu așa nici eu nu sunt îndreptățitu a lua măsuru pentru oprirea unei proceduri judecătorești dinaintea tribunalului militar. Eu deci nu am intențiunea și nici nu o voiu puté avé nici-odată, de a mă amesteca în procedura tribunalului militar (aprobări în drépta). Rogu a se lua cele dișe de mine le cunoscinti.

Ministrul președinte contele Szapary răspunde la interpelațiunea, ce i-s'a adresat totu în acésta afacere, de cătră deputatul Komjathy, astfel: Ioanovics a comis acésta faptă în timpul serviciului său activu. (Ignaz Helfy strigă: d-lu ministru președinte ore nu a toastat nici-odată în sănătatea lui Kossuth?)

Regulele militare oprescu însă pe persoanele, ce se află în serviciu militar activu, ca să se ocupe cu politica sau cu demonstrațiunil politice. Sub astfelu de împrejurări credu, că nu cade în cercul meu de competență a mă amesteca în cercetarea sentiței aduse de acésta instanță judecătorească, atâtu în ceea ce privește motivele, câtu și cu privire la procederea acestei instanțe. Tocmai din aceste cauze nu voescu să mai întreprind alți pași în acésta direcțiune și rog u pe onorata cameră a lua la cunoscintiă răspunsul meu. (Aplause în drépta.)

Deputatul Dionisie Pazmandy răspunde, că Ioanovics nu a fostu con-

damnatu pentru o atacere disciplinară, ci pentru unu faptu politicu, privitu fiindu astfelu de cătră tribunalul militar toastul ridicatu pentru Kossuth. Acésta însemneză negarea trecutului naționalu. Unu astfelu de răspuns, parlamentul ungurescu n'ar trebui nici-odată să-lu ia la cunoscintiă. (Vii aprobări în stânga extremă.)

Deputatul Béla Komjathy critică sentița militară. Unu toastu ridicatu pentru Kossuth, nu însemneză o conturbare a ordinii publice. Alusiunea la raporturile dintre ministrul de justițiă și autoritățile civile judecătorești nu se nimeresce, căci ministrul de justițiă ar propune grafierea și ar cere urmărirea judecătorilor respectiv, decă ar vedé, că ei condamnă pe cineva numai din ură. Elu nu ia la cunoscintiă răspunsul. (Aprobări în stânga extremă.)

Ministrul președinte Szapary: Deputatul Komjathy dișe, că decă faptul s'evârșitu de Ioanovics este vrednicu de pedepsă, atunci mulți dintre noi ar fi condamnabili, carl forte adese-ori dișu aceea pentru ce Ioanovics a fostu condamnatu. Deputatul însă a uitatu deosebirea cea mare ce este între aceea ce face unu omu privatu, și unu omu, care se află în serviciul activu militar și este supus legilor militare. (Aprobări în drépta, mișcare în stânga.) D-lu deputatu cere însă, ca eu să mă exprim decă sentița pronunțată a fostu dréptă și decă corăspunde dispozițiunilor legii penale militare. Pe acésti tărém u eu nu potu pași, căci nu cade în cercul meu de competență. (Aprobări în drépta.)

Răspunsurile ambiloru ministri au fostu apoi luate la cunoscintiă de cătră majoritatea dietei.

Vărsarea de sânge din Feldru.

Feldru, 14 Decemvre 1890.

Duminecă în 16 Noemvre n. c. Rvds. D-nu vicariu dela Năsăud, Gregoriu Moisilă, îndatā la începutul utreniei intră în biserică din Feldru însoțitu de preotul Onisim Rotariu, pe care-lu adusese ca să-lu instaleze ca preot al Feldrului fără a încunoscintiă pe nimenea, nici pe mine, nici pe popor, că se va face instalarea în acea di.

Audind poporul, că vicariul a venit cu părintele Rotariu, a cursu de tôte părțile la biserică. micu și mare, bărbați și muieri. Patrola de gendarm șese la număr — sosită aici încă de Sâmbătă seară, — îndatā ce a intrat vicariul în biserică, s'a postat la ușa bisericei. S'evârșindu-se utrenia, când preotul Rotariu a eșitu înaintea iconostasului, se facă închinăciunile îndatinate, poporul numai decatu a isbucinitu într'unu strigatu grăsnicu: „afară, afară! nu ne trebuie popa Rotariu!“ Gendarmii, postati

la ușa bisericei, s'au încercat să-i opréscă cu baionetele să nu iésă din biserică, însă n'au pututu. Eșind majoritatea poporului din biserică, unul dintre cei eșiti a închis biserica rămânându într'insa vre-o 620 bărbați și câteva muieri, apoi câțiva domni, carl au venit cu vicariul anume: Gregoriu Pletos și Gavrilu Scridon, profesor, Iacobu Popu, Iuliu Popu și Alexandru Popu învățatori, toți din Năsăud, apoi Leonu Scridon, solgăbiru, pare-mi-se în cercul Iadului, învățatori din locu, notarul și primarul.

Vicariul vedându acésta, a început să mă dăscălescu chiar în altar, învi novățindu-mé: că eu sunt de vină la acésta, pentru-că nu m'am depărtat din Feldru în ziua când s'a făcutu instalarea. Întrebându-lu însă, decă mi-a făcutu mie cunoscutu când se va face instalarea, n'a mai dișu nimic.

După acestea eu împreună cu noulu preot am început slujba; vicariul n'a slujitu. În decursul câtu am servitu liturgia, poporul de afară făcea unu sgomotu mare, glasul muierilor se audia cu deosebire.

S'evârșindu-se s. liturgiă, vicariul a început să cetéscă decretul de denumire alu lui Rotariu. În timpul acela cineva a deschis ușa bisericei și poporul iritat până la estremu privia la actul instalării.

După ce s'au isprăvit tôte, acum era de eșitu din biserică, d'era cine să eșă întâiu? Nu cuteza nimeni. Decă eșia vicariul și ar fi dișu numai atata cătră poporul iritat: ca să se liniștéscă, că va duce pe popa Rotariu de unde l'a adus; atunci poporul de bună sémă se liniștia, însă durere, d-lui n'a dișu nici unu cuvânt. Atunci notarul din locu, Bancu, după cum spun mai mulți din popor, a strigatu din turnul bisericei cătră gendarm: „tüz! tüz!“ apoi mai spun, că și primarul Tôderu Scridon se fi făcutu semn gendarmilor să puse, carl numai decatu au început a da foc în drépta și în stânga.

Poporul, care nu și-a adus aminte, că gendarmii voru pușca asupra lor, neatăcându-i pe d'ensii nimenea, a început să fugă în tôte părțile, rămânând 6 morți și mai mulți răniți, pe carl vedându-i poporul căduți, cei mai curajoși au început să arunce cu petri asupra gendarmilor, carl fiindu-și glonțele s'au retras în biserică, spre a-și umplé puscile din nou; atunci poporul a aruncat asupra lor pe ferestrii, spărgând 4 ferestri, icone însă nu. Eșind gendarmii din biserică, au început a pușca din nou.

Vicariul apoi cu suita lui s'au pus numai decatu pe trăsura și s'a dus la Năsăud, lăsându în urmă-i o jale grăznică.

Atâtu cei morți, câtu și cei răniți, mai toți au fostu pușcați din d'ertu.

Morții: Docea Ilieșu, de 46 ani, măritat, după cum am auditu — stând îmbrățășat cu muiera unui mésar din locu — a fostu pușcat prin cap, dela drépta spre stânga prin ăsele templari.

Irina Ilieșu, de 32 ani, măritată, a fostu pușcată când a voit să eșă pe ușa cintirimului, prin cefa dindréptu, eșind plumbul prin față. Pe acésta vedându'o răsturnată, cumnatul său:

Toma Ilieșu, de 45 ani, a mersu să o ridice, atunci l'a ajunsu dinainte prin fole unu plumb, și a căduțu mortu.

Tineru Iulius Ileni, de 21 ani, voind să sară peste zidul dinaintea bisericei, a fost pușcat dindréptu prin cefa și i-a eșitu plumbul prin gură, rămânându desăgitu peste dișu, mortu.

Tinerul Damianu Tomi, de 28 ani, a fost pușcat prin coste, prin partea dréptă, eșind plumbul curmezișu pe sub umărul stângu.

Filimonu Ileni, de 32 ani, însurat, răditu de zidul bisericei — nepuțând fugi, fiind-că numai cu câte-va săptămâni înainte s'a fostu sculat din pat — unu gendarmu căptușindu-lu spre biserică, l'a străpuns și spărgându-i folele a căduțu mortu.

Docea Trișcașu, de 68 ani, surdmută, a fost pușcat curmezișu prin ambele picioare de desuptu de genunchi, și a treia di a murit.

Răniți: Costanu Michăilă, însurat, e pușcat prin șele din d'ertu și a eșitu plumbul dinainte pe lângă părțile genitale. — Nicolau Nichita, însurat, e greu rănit cu baioneta sub piept și di d'ertu, în spate însă ușor. — Junele Idochinu Ilieșu, e pușcat din d'ertu prin piciorul stângu, de-asupra pe lângă ședut. Pe acesta spun mai mulți, că l'a pușcat unu gendarmu băgându-și pușca printr'unu gardu. — Ioan Narosșu, însurat, e pușcat prin obrazul stângu eșind plumbul prin celu dreptu, atingându-i puțin și limba. — Stefanu Nichiti, însurat, e străpuns cu baioneta pe vre'o 7 locuri, însă ușor. — George Bălașu, însurat, e spartu cu baioneta din d'ertu prin mușchi dela mâna stângă, aproape de umeru. — Vasele Sofrone, e spartu cu baioneta din d'ertu prin mâna stângă aproape de umeru. — Grigore Iluța, însurat e spartu cu baioneta din d'ertu prin mâna dréptă din jos de cotu. — Clementu Sbarcu, însurat, e spartu din d'ertu prin umărul stângu. — Docea Vârvari, măritat, e pușcat din jos de genunchi prin mușchii piciorului stângu, dela stânga spre drépta.

— Gaftu Nechiti, veduvă, e pușcat din d'ertu prin genunchel piciorului stângu. — Flóra Fădure, o copilă, voindu a sări peste zidul dinaintea bisericei, i-a trecut unu plumb cam la mijlo-

ei, apoi ilu trimetu acasă. — Réu vé arde de necazul omului, s'a dus mie-lu în pagubă, își dișe Românul mergându cătră casă. De, domni nu-s!... Stăpani nu-s?! — Nici n'au înțelesu ce-am spus, nici nu m'au lasat să isprăvescu, mă întorc fără nici o ispravă. Băgsăm așa va fi legea acum odată. Ilu arde la inimă pe bietul omu, îi vine să sfarme totu ce-i iese în cale. Dér „lasă“, se gândesce éráși, veđiți de trebă neică, inghite și tac, că Dumneđu nu bate cu ciomagul.

Nu mai pôte Românul hălădui de gura popei. Unu copilă i-a datu Dumneđu, atata odoru are și elu, care se-i însenineze dișele vieții, și pe acela ilu duce la orașu la învățatură, căci învățatura dela dascalul din satu a datu gata: Ii cară Românul ani de dișe, cu desăgi în spinare, pe vreme bună, pe vreme rea, de mâncare și haine de primenelă. Și de ce să nu-i care? Băiatul trece prin ale școli multe și grele, tótă lumea îi spune, că învața ca apa, că cu vremea are să eșă popă, ba pôte chiar și domn. Greu îi vine, nu-i vorba, să rămână singuru ca cucul numai cu baba;

și amarul inima, numai cum ne-a mâncat elu pe noi. Vremea vine, vremea trece, omul face din réu bine, își dișe éráși „lasă“, închide inima pe necaz, că, bagsămă, voru mai fi ei în lume și alții ca elu. Mortu să-lu scie parcă nu l-ar durea așa réu; dér de, n'ai ce-i face, vremile sunt de așa.

Ii duce némțul băiatu, ca unu stég, în cătănie, rămăne Românul fără mâna dréptă. Ii se rupe inima, când cu flăcăii din satu ilu vede trecându dealul și cântându așa:

Eu mă duc mândră'n cătăne,
Tu rămăi de-mi spală haine.
Spală-le în lăcrămele,
Și le uscă'n gândurele
Și le trimete pe stele.

Ii se rupe inima, își dișe însă „lasă“ așa e ruila și s'a mântuit.

Ii arde Românul casa, îi piero o vită, îi móre copilul ori nevasta, rămăne stingherit în lumea acésta; îi vine par' că să ia lumea în cap, să se ducă pe pustii locuri, dér éráși îi trece prin minte vecinicul „lasă“, își face din durere o datoriă, tace și inghite, căci cursul vremii n'o să lu schimbe cu umărul, așa i-a fostu scris și pace.

și amarul inima, numai cum ne-a mâncat elu pe noi. Vremea vine, vremea trece, omul face din réu bine, își dișe éráși „lasă“, închide inima pe necaz, că, bagsămă, voru mai fi ei în lume și alții ca elu. Mortu să-lu scie parcă nu l-ar durea așa réu; dér de, n'ai ce-i face, vremile sunt de așa.

Ii duce némțul băiatu, ca unu stég, în cătănie, rămăne Românul fără mâna dréptă. Ii se rupe inima, când cu flăcăii din satu ilu vede trecându dealul și cântându așa:

Eu mă duc mândră'n cătăne,
Tu rămăi de-mi spală haine.
Spală-le în lăcrămele,
Și le uscă'n gândurele
Și le trimete pe stele.

Ii se rupe inima, își dișe însă „lasă“ așa e ruila și s'a mântuit.

Ii arde Românul casa, îi piero o vită, îi móre copilul ori nevasta, rămăne stingherit în lumea acésta; îi vine par' că să ia lumea în cap, să se ducă pe pustii locuri, dér éráși îi trece prin minte vecinicul „lasă“, își face din durere o datoriă, tace și inghite, căci cursul vremii n'o să lu schimbe cu umărul, așa i-a fostu scris și pace.

Chiar când cade la zăcare și e să își închidă Românul ochii pentru veci, elu suferă în tăcere, trimete după popa, ca să-lu grijéscă, ca pe unu creștinu ce e, își chiamă copii și nevasta la pat, le spune cu minte și aședat voința s'a din urmă, îi povățuesce să fiă cu frica lui Dumneđu și să grijéscă de agonisela lui, apoi móre în linisce, fără sbucium și fără paradă, móre ca și când și-ar împlini o datoriă; pentru-că să se sbuciume în zadar se gândesce și atunci „lasă!“

Acestu fatalist „lasă!“ e zăvorul, cu care închide Românul ușa după sine, când cu necazul lui fuge de lume și se ascunde în inima sa; și totu cu „lasă“ alu lui deschide ușa veciniceii și o închide în urmă-i.

(„Revista Nouă“.) Ioan Paulu.

Tata Ungurului.

Anecdota populară.

Ungurul chiamându unu zugravu Dice:

— „Uite, na, ce vréu, „Voiu să-mi faci pe tatăl meu“.

culă spatelor prin ambii mușchi ai spinării dela dreapta spre stânga. — *Matrona Ignatî, măriată, de spaimă și-a pus mâinile pe cap, atunci un plumb i-a rupt 2 degete dela mâna stângă. — Ana Covaciu, măriată, e pușcată din dărept pe subuora stângă, prin mușchi.*

Aceștia sînt nefericiții din 16 Noembrie n. c., cărora — mergîndu la biserică — în loc să li-se dea binecuvîntare, li-au dat gendarmii foc și plumb.

Se vorbește prin popor, că gendarmii intrăgă noptea spre ziua de 16 Noembrie să o fi petrecut în mîncări și beuturi la nisele partizanilor de ai părintelui Rotarî și astfel fiindu Dumineca aceea binedispus, nu li-a fost grădă a pușca fără milă în mulțime.

După această tristă întâmplare, cei cari au avut morți și răniți dinaintea bisericii, i-au încărcat pe căruțe, trăgîndu-i de-a mână pe la casele lor, plîngîndu și văietîndu-se blăstămau pe cei ce li-au cauzat această ne mai po-
menită supărare.

Eu neavîndu cui da în sîmă arhiva și celelalte unelte bisericesti, am rămas în Feldru. Dér ce să veđi? Rvds. d-nu vicariu după câteva țile im trimitte o scrisore oficiósă de următorul cuprins:

Nr. 678/1890.

Onor. Gregoriu Ciuntereiu, preot gr. c. în Feldru.

Frăția ta ești oprită a nu mai funcționa și servi în parochia Feldrului, și îndată după primirea acestei scrisori te vei depărta din Feldru pentru a se încungiura nouă turburări.

Dela oficiul Vicarială.
Năseudă, în 19 Noembrie 1890.

Gr. Moisilă, m. p. vicariu.

Tot în aceea ție s'era ună espresă imi aduce altă scrisore dela vicariu, de următorul cuprins:

Nr. 697-1890.

Onoratului Gregoriu Ciuntereiu, adm. interimală al Feldrului în Feldru.

Frăția ta se te prezentezi mâne, Joi, în 20 cur. la 8 ore a. m. în puterea obediței canonice în cancelaria vicarială, ca să te împărțășcă dispozițiunea Ilustrității Sale Episcopului diecesană espedată astăzi pe cale telegrafică și sosită la Năseudă la 4 $\frac{1}{2}$ ore p. m., care dispozițiune și-se va aduce la cunoștință prin Cl. dr. Ioan Popă, prof. venit aci.

Dela oficiul vicarială
Năseudă la 19 Noembrie 1890.

Gregoriu Moisilă, m. p. vicariu for.

Amîndouă aceste scrisori mi-le-a adresat vicariul după ce eu am fost ridicat din post, căci eu introducerea preotului Rotariu din 16 Noembrie, dreptul meu de administrator eo ipso a fost abrogat și eu din aceea ție nici

n'am mai servit. Cu tôte acestea d-l vicariu după cum se vede din amîndouă scrisorile, mă recunoșce de administrator, cu aceea deosebire numai, că prin scrisore a întei mă scote din slujbă, prin a 2-a mă chiamă.

Acestea am aflat de bine d-le, a aduce la cunoștință onoratului publicu, credu, că nu mi-se va imputa îndrăsnelă, decă pe lângă celea întemplate în Feldru, am scos la lumină și purtarea oficiósă a d-lui Vicariu față de mine, și a mea față de D-sa, în această cauză.

Asta am făcut o pentru aceea, că Onorații Cetitori din cele înșirate se-și potă face înșiși judecată: că cine a pécătuit într'o cauză ca acesta, care potă dice, că e fără părechia. Se potă, că, ca omă tineru, se fi greșit prin această, dera ce am scrisu, am scrisu.

Gregoriu Ciuntereiu,
preot român.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciul biroului de coresp. din Pesta.)

Viena, 20 Decembrie. Maiestatea Sa a conferit ordinul sf. Stefan marelui duce moștenitor de Luxemburg.

Paris, 20 Decembrie. — Foile „Jour“ și „National“ protesteză în contra pretinsului plan al Impăratului Germaniei de a visita Franția.

Roma, 20 Decembrie. — În camera Imbriani interpelază pe ministrul-președinte din ce cauză a demisionat Seismit-Doda din cabinet. Ministrul-președinte după o lungă desbatere a daclarat că nici o minută nu mai potă ocupa postul, decă camera nu se va pronunța asupra ținutei sale. Moțiunea de încredere a lui Muratoris, prin care se aprobă ținuta lui Crispi la votare nominală s'a primită cu majoritate de 271 voturi contra 10.

București, 20 Decembrie. — Camera a primit proiectul de răspuns la discursul tronului ca basă a desbaterei speciale cu 80 voturi contra 47.

București, 19 Decembrie. Regina Victoria a Angliei a conferit reginei României Elisabeta marele cordon al ordinului Victoria și Albert.

Caracterul.*)

I. Formarea caracterului.

4. Influența căsătoriei.

Dintre bărbații renumiți englesi, mai cu sîmă Burke a fost

*) După Smiles-Schramm. A se vedea Nr 270 al „Gaz. Trans.“ din anul curent.

Zugravul răspunde:

— „Bine
„Di-i să vin'aci la mine
„Ca să-l văd și să-l privesc
„Și cum e să-l zugrăvesc“.

— „Apoi, (Ungurul răspunde)
„Cum să vine el săracul,
„Dor' el nu strigoiu, la dracul!...
„El aci cu drag venit
„Dar, veđi, încă el murit
— Cum? Murit?!”

— „A! Vai de dînsul
„Când gîndesc apucă plînsul!
„Da, murit el singur, frate,
„Este luna jumătate!

— „Apoi cum să-l zugrăvesc
„Decă nu-i ca să-l privesc?...
— „Na! Dér, lasă, ce mai spui,
„Asta nici de lipsă nu-i,
„Când îți spun eu, dor' nu-s prost!
„Fă-l pe tata cum a fost,
„Cum sînt Ungurii toți sprinteni
„Cu lulea, mustăți și pîteni,
„Cum e Sándor, bună oră.
„De-a murit, ce-i?! Las' să moră!

„Nu e tréba dumatăle;
„Pentru lucru-ți dau părăle“.

Auđind de-aceste multe
Zugravul se rîgîndește
Și pe mortu il zugrăvește
Cum i-a spus că sîntu toți,

sprinteni,
Cu lulea mustăți și pîteni, —
Cam ca Sándor, bună-oră,
De-a murit, ce-i? Las' să moră....
Dér să samene cumva
Nici chiar vorbă nu era.

Astfel merge pân'ace;
Îns Ungurul ce dice?

Ungurul privind portretul
Cu mustăți, cu pipă mare
Déră făr' de-asemănare,
Dice:

„Dómne, uite, frate,
Bietul tată, ce păcat....
Numai luna jumătate
Și cătu multu el s'a schimbat!...
(„Revista Nouă“) Th. D. Speranța.

förte fericit cu soția lui frumoasă, amabilă și de nobile sentimente, deși viața lui publică a fost plină de iritațiuni și spaime. Semnificativ pentru el este aserțiunea: iubirea noastră de casă este sîmburele oricărei iubiri de patriă, națiune, omenire ș. a.

Lady Rachira Russel a dovedit mare țără de suflet. Soțul ei fiindu tras în judecată și greu acusat, ea a făcut tot ce a putut pe cale cinstită spre a dobîndi achitarea soțului ei; când însă s'a convins, că tôte erau zadarnice, ea desfășură tot curajul, de care era capabilă, spre a întări prin esemplul ei pe soțul ei în hotărîrea sa de a suferi cu curaj moartea, la care a fost condamnat. Înainte de executarea sentinței de moarte, ea merse cu copiii ei să-și ia adio dela el; atunci, ca să nu-i amărăscă și mai mult sufletul, ea își ascunse durerea de moarte silindu-se a păre resolută și după un rămasă bun plin de iubire, ea se depărta dela el în tăcere. După ce s'a depărțat dîse Lord William Russel: „Acuma am trecut și peste amarăciunea morții.“

După proclamarea independenței americane, președintele de mai târziu John Adams a dat soției sale cartea: „Viața și scrisorile lui Lady Russel“, pentru ca citind această carte, ea să se pregătescă, de a vedea odată pe soțul ei și fără cap (adecă cu capul tăiat). „Soția mea“, dice Adams în raportul său, „nu m'a împiedecată niciodată, nici prin vr'o privire, nici prin vr'un cuvînt, de a lua asupra-mi tôte pericolele pentru libertatea patriei mele, dimpotrivă ea a fost foarte hotărîtă să împărtășcă cu mine aceste pericole“.

Așa dice și curajosul preot engles Baxter despre soția sa, că ea a suferit tôte loviturile sorții, ce l'a ajuns pe el, fără a se jăli. „Am trăit“, dice el, „19 ani împreună în strînse legături de iubire și de înțelegere reciprocă“. În anul al 6-lea Baxter, pentru că ținuse o adunare de popor, fu condamnat la închisore; acolo soția lui îl îngrijă, fiindu mai amabilă ca vreodată și, precum spune el, fiindu contra intențiunei lui de a cere să i-se ierte din pedepsă și să fi eliberat din închisore.

Marele explorator Livingstone n'a suferit în călătoriile sale prin Africa o durere mai mare ca pierderea soției sale, care a înfruntat tôte pericolele și grozăviile expedițiunei împreună cu el. El dice cătră amicul său: Această lovitură imi rupe inima. Tôte celelalte loviră mă întăreau numai în hotărîrea, de a învinge tôte piedecile, aici însă m'am sîmțit cu totul sdrobotit. . . . Eu am luat-o din iubire, și cu cătu trăiam mai mult împreună, cu atâta o iubiam mai mult. . . .

Nu-i mirare dér, decă în timpii mai noi spirite mai puțin țari, ca cum era Livingstone, n'au putut să mai trăiescă după pierderea soțului, sau a soției.

Unul din exemplele cele mai mișcătoare ne oferă Samuil Romilly, care lauda pe soția sa, că are minte ageră, sîmțimintele cele mai nobile, curajul cel mai înalt al virtuții, iubirea cea mai fierbinte și gingașă și frumuseța cea mai strălucitoare. Șapte țile după moartea ei el muri de supărare. — Contrariul lui, Francis Burdett, i-a semănat în această privință, căci după pierderea soției sale n'a mai mîncat

și n'a mai bîut. Burdett muri înainte de înmormîntarea soției sale, și fu îngropat lângă ea.

Pictorul Thomas Graham când era de 43 de ani pierdu femeia lui, pe care o eternisase într'un tablou ca mirésă. Nemîngăiat, cum era, el intră ca voluntar în oștire, căutîndu să fiă nemerit de un glonț, dér nu'l nimeri cu tôte îndrăsnela lui nebună; din contră el înaintă din grad în grad, pînă ce deveni al doilea comandant. Dér pînă ce a trăit n'a dat uitării pe soția sa, careia cum dicea, avea să-i mulțămescă tôte gloria sa.

De altă parte sînt și exemple de femei nobile, cari au venerat așa de mult memoria bărbaților lor. Astfel Maria Teresia, care a ridicat soțului său un monument, a căruia inscripțiune se termină cu cuvintele: „nu patria, nu împăratul, ci soția l'a ridicat.“ — Și când soția lui Washington a primit scirea despre moartea eroicului ei soț, ea răspunde: „Ei dér, acuma tôte au trecut. Eu îi voi urma în curînd, căci acum nimic nu mă mai potă lovi.“

Soția lui Albert Morton muri de durere după pierderea lui și fu înmormîntată lângă el.

Și femeile n'au fost numai cele mai bune, cele mai credincioase și mîngăitoare soțe ale bărbaților lor, ci adese ori le-au fost și cei mai activi ajutori la munca lor. Astfel, se scrie, soția lui Galvani, fiica profesorului Galeazzi, a făcutu atent pe bărbatul ei cum se mișcau nisele picioare de brîscă, cari atîrnau de mașina electrică, și prin această i-a ajutat să descopere galvanismul. Și soția marelui chimic francesu Lavoisier lua parte la tôte scrutarile lui și-i ajuta la desenuri. Totu așa făcea și soția geologului Dr. Buckland, ea îi ajuta în studiile sale și mai ales la desemnuri. Cu săptămânile, ba cu lunile ea jertfea nopțile spre a scrie lucrările lui de peste ție. Și totuși ea, cum scrie fiul ei, nu-și uita de copiii săi, cărora le da instrucțiune în fiă-care ție înainte de amêđi.

(Va urma.)

Din jurul vetrei.

Ghiciri, culese de George T. Bulgărescu din Fedel.

Bagi mâna prin pîrete
Scoți pe dracu de spete.

(Raciu)

Ce-i la capu ca o dómni
Êr la codă ca o furcă?

(Rendunca)

Rêsteiu rece
Marea trece.

(Serpici)

Îlă apucă de nodu
Și-lă aruncă în podu

(Usturoiu)

Cine merge pe rîpă
Și nu se dîrîpă?

(Umbra)

Într'o scorbore uscată
Țipă-o purcea leșinată.

(Vră)

Ce trece prin vamă
Și nu se bagă 'n sîmă.

(Vînă)

Ana grăsa
Umple casa.

(Pînă)

Vaca albă lumea scoldă,
Vaca neagră lumea culcă.

MULTE ȘI DE TOTE.

Ce părere are fiul despre tată-său.

La etatea de 10 ani, fiul crede, că tată-său este o capacitate. La etatea de 15 ani, el îl scie atâta cât și tată-său, etc.

Tergul Sfântului Nicolae.

In provincia Luxemburg, se păstrează cu multă sfințenie, următorul vechiu obicei.

Orz. Negoți restrinși. S'au vândut cam 6000 m. metr.

Pastăiose. Dela raportul din urmă, nici o schimbare însemnată. Notăză fa-solea mare albă 7.25, 7.75 fl.

Victualie. In urma timpului rece, toți articlii mai fermi. Onle prima s'au vândut 30-32 la 1 fl.

Coloniale. Negoți mulțumitor. Pe după sărbători se speră, că prețurile se vor îndrepta în favorul cumărătorilor.

Unu inimic al fetelor. De câte-va zile fetele și femeile tinere din Mainz se află în mare neliniște.

Sciri comerciale.

B.-Pesta, 13 Dec. Sistarea navigațiunii pe Dunăre, întâmplată în săptămâna asta, a influențat mult asupra circulațiunii și negoțului de produse,

carî au fost foarte restrinse. Articlii în- tregi n'au fost de loc negociati. Nici manufacturile n'au avut mișcare viuă.

Timpul a luat o fisionomie de érnă. A înghețat, mai mult s'au mai puțin, în totă țera. Zăpadă încă a că-put în mai multe părți, așa că s'au- năturile de toamnă încă sunt scutite de frig.

Cereale. Scirile de pe piețele esterne sunt divergente. Pe când în New-York tendența grăului a fost fermă notându cu 2 centi mai sus, ca'n săptămâna pre-mergătoare, pe atunci în piețele europene prețurile s'au rămas neschimbate, s'au au mai scăzut.

In B.-Pesta grăul a avut tendință forte fermă, mai ales la început. Miș- carea săptămânală a fost cam de 120,000 m. metr.

Sécara, ofertă mai puțină, dér și cumărători puțin. Mișcarea cam 4000 măji metr.

Porumbă, vechiu s'au vândut numai o partiă bulgărească cam de 8000 m. metr.

Ovėsă pentru consum s'au căutat puțin.

Sécară. Dela raportul din urmă, nici o schimbare însemnată. Notăză fa-solea mare albă 7.25, 7.75 fl.

Victualie. In urma timpului rece, toți articlii mai fermi. Onle prima s'au vândut 30-32 la 1 fl.

Coloniale. Negoți mulțumitor. Pe după sărbători se speră, că prețurile se vor îndrepta în favorul cumărătorilor.

Nuci, tendință fermă. Intrate 500 m. metr. Fruntea de Transilvania s'au plă- tită cu 27-28 fl., Debrețin - Oradea mare 18-19 fl., de Bosnia cu 15-17 fl.

Unsore de porc a încheiat cu 52, 52.50 fl.

Pei. Pentru lipsă de marfă, negoți slab. S'au vândut 6500 de oi sărbesci cu 130, suta de bucăți și 2%, de Turcia și Macedonia notăză 65-66 pr. 100 chilo.

Pei uscate, căutate. Notăză uscate de boi, prima, 70-72, vaci 68-70, pit- lingi 80-90, kneip 100-110 fl. suta de chilo.

Tergul de rimători din Steinbruch. La 15 Dec. n. starea rimătorilor a fost de 90.811 capete, la 16 Dec. au intrat 825 capete și au eșit 917 rămânând la 16 Dec. un număr de 96719 capete.

Marfă sărbescă grea dela 41 1/2 - 42 cr. transito, mijlociă grea dela 41 - 41 1/2 cr. transito, ușoră dela 39-40 cr. Porci îngrășiți de unu an dela - cr. până la - cr., îngrășiți cu cucuruz dela - cr. până la - cr., îngrășiți cu ghindă dela - cr. până la - cr. Cântăriți a gară cu 4 1/2.

Marfă sărbescă grea dela 41 1/2 - 42 cr. transito, mijlociă grea dela 41 - 41 1/2 cr. transito, ușoră dela 39-40 cr. Porci îngrășiți de unu an dela - cr. până la - cr., îngrășiți cu cucuruz dela - cr. până la - cr., îngrășiți cu ghindă dela - cr. până la - cr. Cântăriți a gară cu 4 1/2.

Calendarul săptămânii. Table with columns for Decembrie, 1890, and dates from 9 to 15. Includes sub-sections for Sorele and Călend. Gregorian.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 16 Dec. n 1890

Table of market prices for various goods like grain, oil, and sugar. Columns include Săminte, Prețul per 100 chilogr., and Cursul.

Bursa din București din 17 Dec.

Table of stock market prices in Bucharest. Columns include Valori, % and SE CUMP.

Cursul losurilor private din 16 Dec.

Table of private lottery results. Columns include cump. and vinde.

Cursul pieței Brașov

Table of market prices in Brașov. Columns include various goods and prices.

Cursul la bursa de Viena

Table of market prices in Vienna. Columns include various financial instruments and prices.

(Balsam de vietă alii lui Dr. Rosa.) Dintre toate organele, cari compun interiorul corpului omenescu, cele mai importante sunt fără indoială stoma- chul și canalul intestinal.

Abonamente

GAZETA TRANSILVANIEI. se pot face ori-când pe lângă condi- ționile următoare: Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl pe șese luni 6 fl., pe unu an 12 fl.

Farbige Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 7.65

p. Meter—glatt und gemustert (circa 2500 versch. Farben und Dessins)—verfendet roben- und färdweise porto- und zollfrei das fabriks-Depot G. Henneberg (K. und K. Hofliefer.), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

Farmacia la „goldenen Reichsapfel.“ **I. PSERHOFER** I., Singerstrasse 15. Viena,

Pilule pentru curățirea sângelui, vechiu cunoscut medicament de casă ușor purgativ, mai înainte numite „Pilule universale“, merită cu totu dreptul numirea din urmă, de ôre-ce în realitate sunt multe bôle, la cari aceste pilule au dovedit efectul în adevêr escelent.

De mai multe decenii sunt aceste pilule lățite pretutindenea, de mulți medici prescrise și puține familii se vor afla, la cari aru lipsi o mică provisiune din acest medicament de casă escelent.

Din aceste pilule costă: 1 cutiă cu 15 pilule 21 cr., 1 sulă cu 6 cutii 1 fl. 5 cr., la trimitere nefrancate cu rambursă 1 fl. 10 cr.

Trimitându-se prețulu înainte costă dinpreună cu espedarea francată. 1 sulă cu pilule 1 fl. 25 cr., 2 suluri 2 fl. 30 cr., 3 suluri 3 fl. 35 cr., 4 suluri 4 fl. 40 cr., 5 suluri 5 fl. 20 cr., 10 suluri 9 fl. 20 cr. — (Mai puțin de un sul nu se pôte trimite.)

Se face rugarea de a cere pilulele pentru curățirea sângelui anume (espres) ale lui I. Pserhofer și de a observa la aceea, ca etichetele de pe capacul flă-cărei cutii să fie provêgute cu subsemnătura I. PSERHOFER, care se află și pe instrucțiune în colóre roșă.

Balsam în contra degerătorei de I. Pserhofer, 1 borcanelu 40 cr., cu trimitere francată 65 cr.
Sucul Spitzwegerich, în contra catarului, răgușelei, tusei spasmodice etc. 1 sticlă 50 cr.

Aiifă americană în contra durerilor rheumatice, 1 fl. 20 cr.

Praf în contra asudării picioarelor, prețulu unei cutii 50 cr., cu trimitere francată 75 cr.

Balsam în contra gușilor, 1 sticlă 40 cr., cu trimitere francată 65 cr.

Esență de vieță (Picăturile de Praga), pentru stomăch stricatu, contra nemisturei etc. etc. 1 sticlă 22 cr.

Minunatul balsam englezesc. 1 sticlă 50 cr., 1 sticlă mică 12 cr.

Prafuri în contra tusei etc. (Fialerpulver) 1 cutiă 35 cr., cu trimitere francată 60 cr.

Pomada-Tanochinină de I. Pserhofer, celu mai bunu mijlocu pentru creșterea părului. Un borcanu 2 fl.

Plastru-universalu, de profesoru Steudel, medicamentu de casă pentru rănii, bube etc. 1 borcanu 50 cr., cu trimitere francată 75 cr.

Sare-universală de curățenie, escelentă contra tuturor urmărilor misturei stricate. 1 pachetu 1 fl.

Afară de preparatele aci numite se mai află tôte specialitățile farmaceutice indigene și streine, anunțate prin tôte fiarele austriace, și la casă, când unele din aceste specii nu s'arū afla în depositu, se voru procura la cerere cu promptitudine și cât se pôte de eftin.

Trimiterea cu poșta se efectuează grabnicu, fiindu prețulu trimisū înainte, comanda mai mari se efectuează și cu rambursă.

Trimitându-se prețulu înainte, (mai bine cu mandatū postalū) portul este mai eftinū, ca cu rambursă.

467,12—5

„Krach“-ulū celū mare!!!

New-York-ulū și Londra nu a lăsatū neatinsū nici continentul europeanū, ceea ce a îndemnatū pe o fabrică mare de argintăria a dăruū întręga sa provisiune pretindēndū numai o fôrte mică despăgubire pentru lucru.

Sunt imputernicitū a executa acestū ordinū.

Dăruescu asăder fie-căruia, fiă bogatū, ori sêracū următorele obiecte contra despăgubirei de fl. 6.60 și adevă:

- 6 bucăți cuțite cele mai fine cu tășurile adevêrate englesesci,
- 6 bucăți furculițe, argintū americanū pat. dintr'o bucată,
- 6 bucăți linguri, argintū americanū pat. dintr'o bucată,
- 12 bucăți lingurițe, argintū americanū pat. dintr'o bucată,
- 1 bucată lingură pentru sosū, argintū amer. pat. dintr'o bucată,
- 1 bucată lingură pentru lapte, argintū amer. pat. dintr'o bucată,
- 6 bucăți cesci-Victoria englesesci,
- 2 bucăți sfeșnice frumoșe,
- 1 bucată strecurătore de ceaiu,
- 1 bucată saharniță fôrte fină,

42 bucăți la olaltă.

Tôte obiectele de mai susū a costatū mai 'nainte peste 40 fl. și se potū căpêta acum cu acestū prețu minimalū de fl. 6.60. Argintulū-Patent americanū este unū metalū cu totulū albū, care își conservă colóreă argintului 25 ani, pentru care se garantēză. Cea mai bună dovadă, că acestū inseratū nu se basēză pe înșelătoria este, că mē obligū priu acesta în publicū a restitui suma fie-căruia, la care nu-i convine marfa.

Cu deosebire de recomandatū este aparținătorelū prafū de curățitū (Putzpulver). 1 cutiă dimpreună cu instrucțiunea de întrebuintare 15 cr.

Trimiterea se face numai cu rambursă (Nachnahme) sêu prin solvirea anticipativă a prețului prin

P. Perlberg's Agentur

der vereinigten amerikanischen Patent-Silberwaaren-Fabrik in Wien, II., Rembrandtstrasse 33. 472,6—5

Avisū d-lorū abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerățiunei sê binevoiască a serie pe couponul mandatului postalū și numerii de pe fâșia sub care au primitū diarulū nostru până acuma.

Domnii, ce se abonēză din nou, sê binevoiască a serie adresa lămuritū și sê arate și posta ultimă.

Totodată facemū cunoscutū tuturorū D-lorū abonați, că mai avemū din anii trecuți numerū pentru complectarea colecțiunilorū „Gazetei“, precum și câteva întregi colecțiuni, pentru cari se potū adresa la subsemnata Administrațiune în casū de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans.“

No. 334—1890

481,3—1

cor. silv.

ESCRIERE DE CONCURS.

Posturile de vighil silvanali sistemisate din partea jurisdicțiunei pe teritoriulū comitatului Făgărașului, și anume 8 posturi de clasa primă și 13 de clasa a doua suntū de a se ocupa în cale concursuală.

Posturile de clasa primă suntū dotate cu câte 300 fl., êr cele de a 2-a clasă cu câte 240 fl. salariū pe anū.

Condițiunile de concursū suntū următorele:

1. Viêtă nepătată.
2. Etate de 24 ani.
3. Depunerea esamenului de vighilū silvanalū.
4. Corpū sănătosu, vedere și audū bunū, adevêrite cu atestatū medicalū.
5. Cunoscința limbei maghiare și române Doritorii de a concura suntū prin acestă provocăți, ași înainte cererile provêgute cu documentele, ce probēză recerințele susnumite, la subscrisa comisiune silvanală până la 15 Februarie 1891 stilū nou.

Se observă, că concurenții, cari încă nu au depusū esamenulū de vighilū silvanalū, numai în acelu casū se voru lua în considerare decât nu voru fi din ajunsū concurenți calificați, cari au depusū esamenulū amintitū.

Din ședința comisiunei administrative silvanale a comitatului Făgărașului ținută în Făgărașu la 12 Decemvre 1890.

Ioanū Turcu. președinte.

Forțe importantă invențiune contra slăbiciinei (impotență.)

Pentru Bărbați!

Cu **Potentator** c. r. pat. se vindecă bărbații imediat și durabilū, fără urmări, la casuri unde nimicu nu a ajutatū, chiar cei slăbiți de mulți ani, sêu cei cari a perdutū puterea (o cură esternă, plăcută, neiritabilă, garantată de nesupêrătore) a se întrebuinta 10 minute pe zi. Atestate dela cei mai distinși profesori, recomandațiunī de către medici și mii de scrisori de mulțămire din partea celorū ce s'au vindecatū radicalū, recomandă fără interesū întrebuintarea **Potentatorului** c. r. pat Succesulū durabilū. Trimiterea cu poșta și pachetarea se face în modulū celū mai discretū. Conținutulū și proveniența secretă. **Dr. CARL ALTMANN, Viena. VII., Mariabilferstrasse No. 70.** Broșure se trimittă la cerere gratisū și franco. 477,13—2

Numere singurateice din „Gazeta Transilvaniei“ a 5 cr. se potū cumpêra în tutungeria I. Gross, și în librăria Nicolae Ciurcu.

Ajutorū grabnicū și sigurū

pentru

SUFERINTE DE STOMACHŪ ȘI URMĂRILE ACESTORA!!

Mijloculū celū mai bunū și eficace pentru mântinerea sănătății, curățirea sucurilorū precum și a sângelui și pentru promovarea unei misturei bune este deja pretutindenea cunoscutulū și plăcutulū

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acestū balsamū preparatū cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tāmăduitoare sê dovedesce ca fôrte folositorū în contra tuturorū greutățiilor de mistuire cărci de stomăchū, lipsa de apetițū, rigăelei, congestiunilorū, haemorhoidelorū etc. etc. In urma eficacității sale a devenitū acestū balsamū acum uuū sigurū și doveditū medicamentū de casă popularū.

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisori de recunoscință stau la dispozițiā!

FIȚI ATENȚI!!!

Spre a evita înșelătorei, facū pe fiecare atentū, că fiecare sticlă cu Dr. Rosa's Lebens-Balsam, care singurū numai de mine este preparatū după receta originală, este învelită în hărtia grōșă albastră, care pōrtă în lungulū ei inscripțiā: Dr. Rosa's Lebens-Balsam din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—3“ în limba germană, boemă, ungară și franceză, și cari suntū provêgute cu alăturata marcă a fabriciei luatū sub scutulū legalū.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabilū sê pôte procura numai în

Depositulū principalū alū producētorelului

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“ Prag 205—3.

In **Budapesta**: la farmacia I. von Török.

Tôte farmaciile din **Brașovū**, precum și tôte farmaciile mai mari din monarchia Austro-ungară au deposite din acestū balsamū de vieță.

Totū de acolo se pôte avea:

Alifia de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

unū medicamentū sigurū și prin mii de scrisori de mulțămire recunoscutū în contra tuturorū inflamațiunilorū, rănilorū și umflăturilorū.

Acēsta se 'ntrebuintēză cu succesū sigurū la inflamațiunī. la stagnațiunea laptelui și întărireă țitelorū cu ocașiunea întărcării copilului, la abscese, ulcere, pustule cu puroiu, carbuncule; copturi la unghie, la panariții ulcerațiunī la degete, la întărituri, umflături, tumōrea glandulelorū limfatice, lipome etc. — Tôte inflamațiunile, umflături, întărituri se vindecă în timpulū celū mai scurtū; la casuri însă, unde s'a formatū deja puroiu absorbē buba și o vindecă în timpulū celū mai scurtū fără dureri.

In cutiōre a 25 și 35 cr.

FIȚI ATENȚI!

De ôrce alifia de casă universală de Praga sê imitēză fôrte desū, facū pe fiecare atentū, ca singurū numai la mine se preparēză după receta originală. Acēsta este numai atunci veritabilă, decât cutiōrele din metalū galbinū, în cari se pune, suntū înfășurate în hărtia roșă pe care s'a lăpărită în 9 limbi esplicațiunea cum sê se întrebuinteze împachetate și în cartōne vinete — cari suntū provêgute cu marca fabriciei de mai susū.

Balsamū pentru audū.

(Gehör-Balsam)

Celū mai probatū și prin multe încercări celū mai temeinicū medicamentū pentru vindecarea audului greu si spre redobândirea audului perdutū. 1 Flacon 1 fl. 324,26—16

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașovū.

I. Plecarea trenurilor:

I. Dela Brașovū la Pesta

Trenulū de persoane: 10 ôre 32 minute sêra.

Trenulū acceleratū: 2 ôre 43 minute după amēdi.

Trenulū omnibus: 4 ôre dimineța.